

Стор. 3
ВІЙНА І МИР

Стор. 6-7
ЗАВІТАЙТЕ ДО ТВОРЧОЇ
МАЙСТЕРНІ «ЛІТ'О»

Стор. 8-9
МАЛУША, ШЛЯХТА
Й НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

Стор. 10-11
ІШЛО ДІВЧА ЛУЧКАМИ...
LONGREAD ТРИВАЄ

FORPOST Ф О Р П П С Т МАЛИН

№2 (28) Тижневик 10 листопада 2020 р.

ЦИТАТА ТИЖНЯ
**За твоє право
бути пацифістом
своєю кров'ю
платить солдат.**
Юрій РУДЕНКО.

«Залишиться вам одне — те, що ви дали вбогому!»

Цьогорічне постсинодальне послання єпископи УГКЦ присвятили темі бідності. У документі, який складається із п'яти частин, владики стверджують, що прагнуть, спільно із духовенством, монашеством і мирянами всієї Церкви, скерувати погляд до стражденної вбогої людини, мовчазний крик якої часто не досягає вух і сердець наших сучасників.

Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2020 року до духовенства, монашества і мирян на стор. 4-5.

Україна вітає працівників і аматорів культури з професійним святом! Рейтинг 90-річних вокалісток у світі росте

Народний аматорський фольклорний колектив «Бовсунівські бабусі» з Древлянщини отримав Гран-прі IV Міжнародного фестивалю-конкурсу «COSSACK ART АФІНИ» у Греції. Українська громада в Греції організувала цьогорічний фестиваль онлайн і присвятила Покрові й Дню захисника України.

Художня керівниця народного колективу «Бовсунівські бабусі» Марія Карповець розповіла, учасники цьогорічного фестивалю представляли Австралію, Великобританію, Грецію, Колумбію, Італію, Грузію, Канаду, США й Україну,

Учасниці колективу Надія Шваб (90 років), Марія Невмержицька (80 років), Марія Бовсуновська (83 роки), Галина Шуба (81 рік), Марія Карповець — художня керівниця колективу.

з якої надіслали чимало заявок на участь.

Учасниці фольклорного колективу із села Бовсуни Лугинського району виступили у номінації «Фольклорне мистецтво». Конкурс проходив і в інших жанрах, крім названого: серед хореографічних та вокальних колективів, інструментальних ансамблів, театральних колективів, майстрів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

Древлянські фольклористки надіслали запис пісні «Ой заржи, мой конь вороной». А кліп на цю пісню був знятий кількома роками раніше обласним телебаченням.

Марія Карповець ділиться емоціями: «Ми навіть не сподівалися на перемогу, адже, по-перше, було дуже багато учасників, чому сприяв саме онлайн-формат конкурсу, по-друге, ми бачили, який високий рівень колективів і окремих виконавців. До речі, ми були чи не єдиним сільським колективом з України і найстаршим колективом фестивалю! Середній вік учасниць — 83 роки, наймолодшій учасниці — 80, найстаршій — 90!».

IV Міжнародний фестиваль-конкурс тривав з 30 жовтня по 1 листопада 2020 року. «Бовсунівських бабусь» у підсумку запросили на Гала-концерт.

Нещодавно, у вересні, колектив був учасником «Свята Достатку» в Коростені.

Довелося бачити співочих бабусь-древлянок і в документальному однойменному фільмі «Бовсунівські бабусі», який отримав дві перемоги міжнародного рівня — на Євразійському фестивалі та на фестивалі «ECG Eurasian Film Festival» у Лондоні, і на сцені у Коростені під час позаминулого фестивалю «Просто на Покрову».

Неповторні, самобутні наші таланти — аматори і професіонали культури!

Щиро вітаю з професійним святом усіх працівників культури! Бажаю Вам міцного здоров'я і, звичайно ж, натхнення.

Дорогі та любі наші працівники культури! Нехай Вам якомога частіше дарують квіти, а на Вашу честь лунають бурхливі, щирі та нескінченні оплески.

Газету вже читають у Потіївці, Овручі, Нетішині, Дніпрі, Києві

- ТИЖНЕВИК «ФОРПОСТ» ЗАПИТУЙТЕ ЩОВІВТОРКА ЗА АДРЕСАМИ:
- ✓ Магазин продуктовий, площа Вокзальна
  - ✓ Маркет «Зоряний», вул. Огієнка (Бам)
  - ✓ Магазин «Гастрономчик», навпроти з-ду «Прожектор»
  - ✓ Маркет «Олмі», вул. Укр. повстанців
  - ✓ Магазин «Копійка», вул. Дорошок
  - ✓ Магазин «Полісся», автостанція, ГМП
  - ✓ Магазин «Біленький», вул. Горького, вул. Грушевського
  - ✓ Магазин «Продукти», вул. Шевченка
  - ✓ Магазин біля «Чебуречної», вул. Шевченка
  - ✓ Магазин «Брусилівські ковбаси», вул. Грушевського (біля «Фуршету»)
  - ✓ Маркет «Промінь», відділ універмагу, вул. Кримського
  - ✓ Магазин «Гурман», вул. Кримського
  - ✓ Маркет «Соборний», площа Соборна
  - ✓ Магазин «Мрія», площа Соборна
  - ✓ Магазин «Харизма», вул. Неманихіна
  - ✓ Магазин «Продуктова лавка», вул. Гагаріна (зупинка)
  - ✓ Магазин «Сузір'я», вул. Барміна
  - ✓ Магазин «Наталка», вул. Приходька
  - ✓ Міський базар, М. Єщенко.

Ірина Тюріна із Овруча вітає «Форпост» із виходом першого числа.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

10 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день молоді

1723 — за наказом Петра I в С.-Петербурзі заарештували гетьмана П. Полуботка, і той помер у Петропавл. фортеці.

1764 — Катерина II скасувала гетьманство.

1989 — лідер Болгарії Т. Живков подав у відставку (найбільш безкровне падіння комуніст. режиму).

1483 — народ. М. Лютер, протест. реформатор, ідеолог і лідер Реформації.

1759 — народ. Ф. Шіллер, німецький поет і драматург.

1970 — на Місяць запущено станцію «Луна-17», яка доставила 1-й радян. «Луноход-1».

11 ЛИСТОПАДА

День незалежності (1918) в Польщі.

1830 — проголошена держава Бельгія

1790 — у Королівство Великої Британії з Китаю вперше завезені хризантеми.

1917 — полк із делегатів III Всеукр. військ. з'їзду придушив більшов. повстання в Києві.

1917 — на Петроград. рев. комітеті більшовики вперше вжили термін «ворог народу».

1940 — у США випущені перші автомобілі «Джип».

1940 — у Дахау страчено 55 польських інтелігентів (1-ша масова страта у Дахау).

1978 — Мінсвіти УРСР видало директиву посилення русифікації у школах республік.

12 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день боротьби з пневмонією.

1918 — Гетьман П. Скоропадський узаконив автокефалію УПЦ.

1918 — Австрія проголошена республікою.

1940 — візит до Третього Райху Голови Раднаркому В. Молотова.

1967 — 1-ий Світовий конгрес вільних українців у Нью-Йорку.

1992 — вилучення рубля із обігу в Україні. Введення карбованців-купонів НБУ.

2009 — в Харкові проголошено та вперше відзначено День українськомовної преси.

2014 — вперше на поверхню комети спущений косміч. апарат.

1840 — народ. О. Роден, франц. скульптор-імпресіоніст, (1917).

1929 — народ. З. Красівський, укр. громад.-політ. діяч, політ'язень, поет (1991).

1929 — народ. Г. Келлі, америк. акторка, з 1956 дружина князя Монако, (1982).

13 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день доброти.

Міжнародний день сліпих.

1971 — виведений на орбіту навколо Марса 1-ий штучний супутник, США.

1980 — «Вояджер-1» передав на Землю перші знімки Сатурна великим планом.

1850 — народ. Р. Стівенсон, брит. письменник.

1889 — народ. Остап Вишня (П. Губенко), укр. письменник.

1949 — народ. В. Голдберг, америк. акторка.

1943 — народ. М. Джемільев, укр. політик, багаторічний голова меджлісу.

1803 — помер П. Калнишевський, останній кошовий отаман Запорозької Січі.

14 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день боротьби з цукровим діабетом.

Міжнародний день логопеда.

1920 — Уряд УНР був змушений переїхати до Польської республіки.

1939 — Закон про так зване «возз'єднання» Захід. України з УРСР.

1999 — на посаду Президента України вдруге обрано Л. Кучму.

1840 — народ. К. Моне, франц. живописець, основоположник імпресіонізму.

1889 — народ. Дж. Неру, перший прем'єр-міністр Індії (з 1947 р.); батько І. Ганді.

1907 — народ. А. Ліндгрєн, швед. письменниця.

1924 — народ. український скрипаль Л. Коган.

1948 — народ. принц Чарльз Уельський, син королеви Великої Британії Єлизавети II і Філіпа.

15 ЛИСТОПАДА

1492 — Х. Колумб вперше описав тютюн, який вживали індіанці.

1904 — запатентована бритва зі змінними лезами.

1918 — почалося повстання проти влади гетьмана П. Скоропадського.

1919 — за спільним рішенням Директорії та уряду УНР владу передали С. Петлюрі.

1946 — уведено наблизений до рос., укр. правопис (постанова РМ УРСР 8.05. 1945 р.).

1954 — народ. А. Квасневський, президент Польщі (1995–2005).

16 ЛИСТОПАДА

Всесвітній день гудзиків.

Міжнародний день боротьби з анорексією.

День працівників радіо, телебачення та зв'язку України з 1994.

1848 — останній концерт Ф. Шопена у Лондоні.

1918 — Королівство Угорщина проголошено республікою.

1924 — почала мовлення 1-ша укр. радіостанція — Українське радіо.

1945 — у Лондоні засновано ЮНЕСКО.

У кому б'ється «Серце Полісся»?

Уважний читач, отримавши перше число тижневика «Форпост», зауважив: «Оця квіточка в заголовку?.. Вже доводилося десь бачити...». Або: «О! То це ж бренд, авторська робота Богдана Єщенка з Гранітного!».

Саме так. Квітка льону з п'яти сердець — основний елемент конкурсної роботи активіста Богдана Єщенка, з якою він потрапив до гурту переможців, посівши третє місце у конкурсі логотипів нашого міста, організованому і проведеному Малинською міською радою.

Довелося чути захист автором конкурсної роботи, який відбувся у серпні в малій залі РДА; сподобалося бачення молодої людини міста і малої батьківщини, їхніх історій, традицій, перспектив.

Коли шукали родинку для логотипу нового малинського тижневика, звернулися до Богдана за дозволом використати елемент його авторської композиції в титулці «Форпосту». Газета видається у Малині, а статус у неї — загальноукраїнський. Отже концепція Богдана Єщенка органічно поєднується з концепцією тижневика: «Малин — серце Полісся» та і всієї України.

Ми широ вдячні Богданові за такі довіру і співпрацю.

А читачі тижневика в одному із найближчих чисел читатимуть інтерв'ю з автором логотипу «Серце Полісся».

Богдан Єщенко захищає проєкт «Малин — серце Полісся».

300 тисяч для погорільців Овруччини

Нарешті всі 12 сімей, що постраждали внаслідок весняних лісових пожеж на Овруччині, у повному обсязі отримали матеріальну допомогу в розмірі 300 тисяч гривень.

Завдяки підтримці Прем'єр-міністра України та оперативного погодження усіх необхідних документів Мінекономіки і Мінфіном ми поставили крапку у цій історії. Прикро, що історія затягнулася

на довгих пів року через те, що на біді селян намагалися нажитися чи зробити собі піар окремі діячі, — прокоментував голова Житомирської облдержадміністрації В. Бунечко.

Сучасного позашляховика отримали рятувальники Малинщини

...Бердичева, Новограда-Волинського й Ружина листопада.

Рятувальні автівки придбані за гроші держбюджету в рамках програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні.

Начальник пожежно-рятувальної частини Малина Євген Возний пояснив ЗМІ, спеціальні автівки створені

на базі позашляховика Ford: «Автомобіль призначений для ліквідації надзвичайних ситуацій, ДТП, порятунку людей. Він забезпечений обладнанням для порятунку та збереження людського життя. Для районів, де є траси державного значення, де часто трапляються ДТП, такий автомобіль дуже потрібен».

Червона Житомирщина

З 9 листопада усі міста та райони Житомирської області буде віднесено до «червоної» зони карантину. Відповідне рішення було прийнято Державною комісією ТЕБ та НС. Такі епідемічні рівні встановлюються на 14 днів.

У «червоній» зоні з понеділка міста Житомир, Бердичів, Коростень, Малин та Новоград-Волинський.

«Червоної» райони: Андрушівський, Баранівський, Бердичівський, Брусилівський, Ємільчинський, Житомирський, Коростенський, Коростишівський, Лугинський, Любарський, Малинський, Народицький,

Новоград-Волинський, Овруцький, Олевський, Попільнянський, Пулинський, Радомишльський, Романівський, Ружинський, Хорошівський, Черняхівський та Чуднівський.

У «червоній зоні» продовжують діяти обмеження помаранчевої зони і додатково забороняється: робота громадського транспорту; відвідування закладів освіти; відвідування закладів сфери культури, кінотеатрів; діяльність ТРЦ, кафе та ресторанів; відвідування закладів торговельного і побутового обслуговування населення.

Малин перебуває у «червоній» зоні з початку листопада.

ФОТОРЕПЛІКА

Конкуренти на одній території: хто — кого?

Ця новина здивувала кожного, хто користується послугами «Нової пошти» і має досвід користування послугами «Укрпошти». Отже мимоволі порівнює їх.

Попри те, що минулого тижня друга класична структура зв'язку декларувала на всю країну збільшення доходів, покращення обслуговування, оптимізацію режиму роботи і малювала перспективи за рахунок активнішого використання сучасних мобільних та онлайн-послуг, перша продовжувала демонструвати зриму для всіх нас експансію не лише у Малині, а по всій країні.

Нове відділення в середмісті — це зручно і перспективно. Під час

карантину якісний зв'язок з розвиненою логістикою допомагають нам усім не так гостро відчувати

відрізаність від інших міст, дефіцит здійснення приватних і бізнесових відправлень.

Гарний ювілей святкує Надія Мусіївна АЗАРЯНСЬКА

Дорога наша вчителько і наставнице!

Життя таке наповнене й бентежне, усього в ньому, а найбільш — тепла. Бо є запас із спогадів безмежний, 10-в і школа в нас була.

А строгі теореми й аксіоми, абсцис, кубів і синусів світи нам досі зрозумілі і знайомі, і корінь можемо легко віднайти...

Науку пам'ятаємо невтомно, і виховні, й мандрівки, й випускний...

Життя у свій архів багатоманний підшило всі сторінки по одній.

Ми теж у Вас — сторінки і рядочки, уперек-уздовж читали всі.

Бо ми були для Вас сини і дочки, Ви боронили нас від хиб і лих.

Ми дякуємо Вам за всі турботи, за юність нашу дякуємо ми.

Хай осені звучать коштовні ноти натомість нот тривоги і зими.

З любов'ю і шановно
Ваш 10-в випуску 1981 року.

Якщо відкриваються нові відділення і поштомати, це означає, що підприємство росте, принаймні твердо тримається на ногах і впевнено рухається своєю стратегією розвитку.

Тим часом, за останні роки «Укрпошта» згорнула роботу багатьох сільських, міських і регіональних відділень. А «Нова пошта», навпаки, почала обслуговувати населення у сільських населених пунктах.

Чи призведе до конфлікту інтересів перебування під одним дахом, хоча і через стіну, дуже схожих структур у Малині? Мабуть, ні. Цілі у них, вбачається, різні. Хоча стартові технічні можливості, автопарк, кадровий резерв і розгалуженість, нерухомість — тобто інфраструктура і досвід, мережа і кількість споживачів — були в «Укрпошти» переважаючими.

Парадокси часу.

Іван ВОЗНЮК

ЦІНА ПИТАННЯ: ПРОВІТРИТИ ДІМ

«...Це був легендарний час, той час, коли у садах найпрекраснішого міста нашої Вітчизни без печалі жило юне покоління. Тоді-то у серцях цього покоління народилася впевненість, що все життя пройде у білому цвітті, тихо, спокійно, зорі, світанки, Дніпро, Хрещатик, сонячні вулиці утітку, а зимою нехолодний, нежорстокий, ласкавий сніг... І вийшло все навпаки. Легендарний час обірвався, і раптово і грізно настала історія...»

Так у нарисі «Київ-град» Михайло Булгаков описує початок історії спустошення рідного міста, а також світу, в якому без печалі жило юне покоління, так почав розповідь про зав'язок революції сімнадцятого і про все те, що відбулося після неї.

Так, як у булгаківського юного покоління без печалі, починалися для багатьох із нас пресловуті дев'яності, бо ми були впевненими у собі і щасливими світлим перспективами, ми творили історію незалежної України, таким чином постала історія і перед нами нині, коли минуле і сучасне зав'язало про себе так само грізно. Незалежність і суверенітет — щаслива мрія кожної нації, але, стало зрозуміло тепер, кожному народу доводиться здобувати її величезними зусиллями, ціною життів і щастя якщо не мільйонів, то тисяч і тисяч людей.

Немає найменшого сумніву: сьогодні багато щасливих людей, навіть під час війни люди бувають щасливими, але для повноти щастя — можете погоджуватися, можете заперечити — чогось бракує навіть там, де далеко від фронту, від свисту куль і вибухів снарядів, від постійного страху-очікування, що прилетить з-за лінії розмежування від протилежної сторони. Бракує, ясна річ, миру — миру на Сході. Але не тільки.

Бракує миру у душах наших, немає злагоди у споконвічних питаннях

життя. З якою люттю схоплюються під час ток-шоу на телебаченні супротивники і прихильники того чи іншого політика, з яким цинізмом так звані говорячі голови, ведучі програм обльовують негідних їхнім хазяям людей, як covidно розтлівають-розбещують душі глядачів псевдожурналісти низки телеканалів!

Не з добра це, вигода і користь стоїть за всім цим! Гроші? Звичайно. Усвідомивши, що великі гроші дарують велике, безбідне життя, всі або майже всі продають і продаються, думають, що так і треба. Чим обернеться це завтра, не думають. Навіть правило придумали: жити треба сьогодні і тільки сьогодні. А про завтра після них страшно подумати.

Чому ж бісяться колишні і новонавернені? А тому, що втратили і втрачають, навіть недоторканість. А у їхніх шафах стільки скелетів! А за деякими тюрма плаче. А дехто нахапався стільки, що не може зупинитися. А дехто — просто зрадник і відверто працює на ворога, і наша влада не може впоратися з ним. Вони — різнопартійні, але усіх єднає те, що вони думають тільки про себе і зовсім не переймаються проблемами народу. Жадоба до багатства вбиває людяність, мораль.

Іде війна, у державі мають панувати порядок і законність, проте щось незбагненно дике відбувається всередині країни: виронок-односельчанин іде і вбиває сусіда за тисячу гривень, батько ріже дочку, син душить матір, так звані активісти обливають сірчаною кислотою депутата, мати продає дитину, учень знущається над вчителькою, сильні світу цього вбивають негодних і журналістів, десятилітній хлопак грубо покриває матюками старшого, і той нічого не вдіє, бо, коли вищипне сопляка за вухо, по судах затягають — враження таке, що країна опустилася у час всюдозволеності.

Некомпетентність, всюдозволеність, байдужість до проблем людей, брехня, обман, нещирість, корупція, безкарність іржею роз'їли частину суспільства, а може, й все суспільство, деморалізували, відтак навіть загроза широкомасштабної війни і втрати державного суверенітету не сприяє втихомиренню суспільства, наведенню ладу, згуртуванню нації — реорле, складається враження, виводжується. І уже тепер цю частину нації можна було б назвати новою породою. Не поколінням. Породою. Покоління — спільність індивідуумів не лише за часом народження, а й за традиціями, моральними

цінностями, навіть способом життя і т.д. У новій породі, представників покоління, котрі наразі правлять бал, мало спільного із батьками, дідами, предками взагалі. Вона не має пупа в череві, бо діє за власними правилами, зі своїми поняттями і розумінням гідності, — не так, як жили діди і прадіди. Вона ніколи не проголосує за щирого патріотку краю Ольгу Гуру, бо у неї немає грошей за платити за голос, але наввипередки бігтиму до представників олігархів, щоб виторгувати бодай 500 гривень.

Чи випадково виникла вона, ця нова порода? Ні. Всюдозволеність, помилки влади, наша байдужість значною мірою сприяли появі її. Це люди не одного, не двох і не трьох поколінь, не однієї національності чи партії, не одного громадського руху чи фаху і не з однієї території чи регіону, не одного соціального стану, це віртуальний аморфний згусток людської маси, який утворився внаслідок суспільного бронуївського руху ще під час руйнації Радянського Союзу і за роки незалежності збився у потужний конденсат-коагулянт, який, розростаючись, почав нагорі збиватися у пули, а у низах розсіпався на одиничні і групові самоутворення, і вони тепер приліпають до будь-якої системи, аби тільки вижити. Аморфна за формою, дифузійна за характером, нова порода не окреслена якимись фізичними рамками, лініями, гранями — вона проявляється своїми ділами. Згадане «земне тіло» розростається і всмоктує все на своєму шляху, проникає у всі пори суспільства, відбувається сегментація її як стійкої, впливової людської маси. Вона мимо нашої волі диктує поведінку, манери і спосіб життя. Окремі представники нової породи, маємо знати, — гниди не колишнього ладу, а колишніх українських лідерів, які приловчились, адаптувалися, мімікрувалися у рудиментах системи і стали вошами, інфікаторами її.

«Ці люди не просто глитаї, це відбірні глитаї, — пише філософ Сергій Дацюк. — Це не просто мерзотники

та циніки, це загартовані та досвідчені мерзотники та циніки. Протягом всього часу їхньої бізнесової та політичної кар'єри їх кидали, вони кидали, їх підставляли, вони підставляли, їх намагалися знищити, вони знищували нападників у відповідь. У більшості з них є своє персональне кладовище. І у багатьох з них є свій скелет у шафі. Ці люди пережили дві революції і зуміли вижити в політичному та в бізнесовому плані, обдуривши, підкупивши чи репресувавши дві хвилі революційних «нерів». Згадана порода, отже, — новоутворення, яке, коли не припинити, переросте у зловісну пухлину, яка з'їдає суспільний організм, а далі нищитиме і державу.

Добре охарактеризував цю нову породу і Сергій Жадан у романі «Ворошиловград»: «Вони приходять і забирають у тебе все, що тобі належить. Вони позбавляють тебе твоєї свободи й твоєї території. Вони забирають у тебе твоє минуле і твою пам'ять. І все, що ти можеш їм протиставити — це свою любов і свою ненависть».

Але це ми мали зробити під час виборів. Не зробили і доведеться дихати тим повітрям, яке отруїли вони. Онуки наші повинні запам'ятати: у перемозі на виборах олігархокоманд винні голови сільрад і вічні підлабузники, які, окрім прислужування на виборах, нічого не вмють, які відтак за гроші продадуть будь що, і пліснява нової породи продовжуватиме інфікувати громаду. З цвіллю паразитуватиме грибок, який і далі руйнуватиме наш дім, державу.

Нейтралізувати цю нову породу, цей «згусток» людської матерії, або новоутворення, можна тільки у тому випадку, коли загнати її у жорсткі рамки закону. Не маючи виходу за межі законодавства, вона почне занепадати, а потім і гинути. Саме тому, мабуть, новонавернені з усіх сил чіпляються за старе і звичне, їм вигідне. Як провітрити дім, щоб зникла ця пліснява, — головне питання часу.

Фестивальний. Приїхали

Юрій РУДЕНКО
Київ

- Троещина, Фестивальний??
- 100.
- Поїхали...

Діалог стандартний, на диво, без торгів, хоча ціна адекватна, можливо людина просто уморилася і хоче додому, чи просто гуляв містом і «нагулявся».

Років 30-35, пристойно вдягнений, тверезий, що дивно в цей час, насправді. Питає чи можна курити, це мабуть неправильно, але пасажир, що палить, мені «рідніший».

Голос нейтральний, просто голос без знаку «+» чи «-», просто нуль, але питання звучить ввічливо і дружньо.

— Курить, нема питань, попілничка на шахті між сидіннями...

Є люди говірки, бувають навіть занадто. Теми різні, політика, жінки, робота. Така собі «таксотерапія», ефект супутника в поїзді, коли ти розповідаєш йому те, що давно таїв в собі. Точно знаючи, що вранці поїзд дістанеться пункту призначення, і ви ніколи більше не побачитеся...

Цей мовчить. Смартфон працює, гроші не скінчилися, з кам'яним обличчям він мандрує інтернетом, підсвітка телефона дістає із темряви кам'яне обличчя, чисто виголене, на шії — дорога краватка...

Хто ти, незнайомцю? Банківський службовець чи ресторатор? Чи знаєш ти, як воно полишити все і потім починати спочатку? Чи знаєш ти, як гуде земля, як світиться небо, як соромно приходиш на кладовище потім, як соромно бути живим? Чи знаєш?

Ніч співає вітром, що заблукав десь у просторі між радіатором і заднім склом, дим витікає назовні, повільно падаючи на теплу дорогу. Магнітола співає музику ночі, мелодійний український рок, музика «зі змістовим наван-

таженням на текст». Ліхтарі бігають по капоту, відображаючись у дзеркалах, дивовижним намістом утікають назад у темряву.

Є така пісня «brothers in arms» від Dire Straits — про трагедію і безглуздість війни. Так, війна — це погано, але чи мали ми вибір? У нічному ефірі грає її кавер, переклад довільний і якби не наші реалії, її б можна було б асоціювати з Афганістаном чи Чечнею. «Эти горы до неба»... але у нас є свої гори, за які лилася кров, кілька років тому слово «терикон» здавалося таким дивним і далеким...

Пасажир просить зробити гучніше, і вперше на його лиці, в темряві салона видно емоцію: він плаче, тихо, одним правим оком — ліве вставне, воно блищить і безглуздо дивиться прямо... Не знаю як, але спиною відчуваю, що йому теж соромно бути живим у цьому світі.

Ніч сховала мільйон машин у дворах, підземних парковках, розкидала їх по узбіччях провулків. Блимаючи блакитними діодами, авто ще сплять, набираючи сили, чекають нового дня. Дорогі Мерседеси і бюджетні Ланоси відпочивають, щоб завтра наново виїхати на вулиці, кружляти хитро закрученими розв'язками та естакадами, стояти в заторах, стикатися в курйозних ДТП, змагатися у світлофорних перегонах.

Свобода. Від бампера до обрїю, від бордюра до відбійника. Дорога порожня, всі три ряди — мої, точнісінько — наші. Той чувак позаду — він свій, дарма, що дорога краватка і крутий костюм. Без слів і паролів, особлива енергетика єднає тих, кому соромно ходити на кладовище, тих, хто лише позаду старе життя і обрав свободу.

Мов хвта годі вітрилами, розслаблено, майже нечутно порожніми вулицям пливе чорна машина. Сто одна кінська сила впевнено суне вперед. Мокрий вітер, наче морський бриз, заповнює салон крізь відкриті вікна, ліва рука виставлена вперед і хапає повітря долонею.

Байдуже і холодно вниз дивляться ліхтарі, правий поворотник, шепіт бруду біля бордюра, аварійка.

— Фестивальний, приїхали. Грошей не треба, бережи себе, брат...

Ustia STEFANCHUK
Львів

Іти до білочок

Ми назвали це «іти до білочок». Бабця Ірця брала горішки, каняпку для мене, і ми годинами шпацерували цвинтарем. Це було моє улюблене місце гуляння в дитинстві. Зовсім не моторошне чи похмуро, а спокійне і з запахом запрялого торішнього листа.

Як це було цікаво, блукати між двохсотлітніми гробівцями, хрестами, постукувати горішками, закликаючи нахабних білок, від яких потім не було відбою!

«Отут похована Мілена Рудницька, — казала бабця, — видатна українка. А тут доктор Панчишин... А ось Софія Стаднікова... професор Огоновський, Сімович». Бабця розповідала про їхній внесок, про важливі віхи життя і своє (чи своїх батьків) знайомство з цими людьми.

Так з відкритим ротом я слухала і вчила історію Львова, України.

Лише 1 листопада (якраз у день бабциних уродин) ми йшли замість звичного Личакова на Янівський цвинтар. Бабця розповідала про Ольгу Басараб і залишене нею послання перед смертю, про Галицьку армію і Листопадовий Зрив, коли над Львовом «уперше замайорів наш прапор» (досі пам'ятаю слова й інтонацію, якими вона це розповідала).

На відміну від Личакова, не пригадую жодного гробівця,

біля якого б ми зупинилися на Янові. Інколи ми стояли біля ями чи цвинтарного смітника, і бабця казала мені там покласти листочки і сухі квіти, які я збирала (частина могили наших героїв ще не була відновлена після того, як радянська влада зрівняла їх із землею).

Моя бабця була з того покоління, яке виховане на розповідях про перемоги і поразки Визвольних змагань, і успішно передала мені захоплення і відчуття урочистої пошани до цих подій.

Зате вона ніколи не згадувала про УПА чи Дивізю, які були вже її споминами, її власною історією, за яку вона вимерзала довгі роки на лісопалі в Сибіру. Вперше вона про це згадала, коли я вже була дорослою.

Інколи думаю, що мені дали ті усі почуті у дитинстві розповіді про героїчні історії і життєві трагедії довкола імен чи маленьких знімок на цвинтарних плитах? Чи правильним педагогічно було вивчати дитину в такому, як би це сказати, вікторіанському настрої? Не знаю.

Знаю напевно, що це сформувало і дало більше, ніж перші роки в школі. Бо це були не завчені книжкові істини, які повторювали деякі наші вчителі, а живі розповіді не просто людини, яка знала про це все багато, але яка пережила, відчувала.

Ну, мені ще неабияк пощастило, бо бабця моя Ірця була професійною актрисою. І характерною, мушу сказати. Це

Всесвітліші та всечесніші отці!
Преподобні брати і сестри в монашестві!
Дорогі браття і сестри в Христі!

I. «Бідних матимете з собою повсякчас» (Ів. 12, 8): лики і виміри убозтва навколо нас

1. Цим посланням Синоду Єпископів УГКЦ ми, ваші пастирі, прагнемо спільно з вами скерувати наш погляд до стражденної вбогої людини, мовчазний крик якої часто не досягає вух і сердець наших сучасників. Проте вбогі мають особливе місце в серці люблячого Бога, Отця Небесного, який бідного рятує і підносить, засмученим дає зазнати щастя (пор. Пс. 5, 11. 15), а нас взиває устами свого пророка Ісаї *«кайдани несправедливості розбити, пута кормиги розв'язати, пригноблених на волю відпустити, кожне ярмо зламати, з голодним своїм хлібом поділитись, увести до хати бідних, безпритульних, побачивши голого, вдягнути його, від брата свого не ховатись»* (Іс. 58, 6–7).

Щоб не відвертати своїх сердець від брата і сестри, які страждають поруч із нами, хочемо, наслідуючи милосердного самарянина, зупинитися перед людською долею і похилитися над нею в жесті милосердної і співчутливої любові, яку Господь вливає своїм Духом у наші душі (пор. Рим. 5, 5).

2. Святіший Отець Франциск, започатковуючи наприкінці Ювілейного року Божого милосердя (2015–2016) щорічний Всесвітній день убогих, звертав увагу на численні прояви, або «лики», убогості, присутні в сучасному світі, — відкритий список болю і страждання, який від віків і до сьогодні поповнюється специфічним і болісним досвідом кожного народу, кожної родини і кожної людини і в якому розпізнаємо і дописуємо чимало власних нужд і болів:

*убогість тих, хто зазнає страждання, — фізичного, морального чи психічного;

*убогість маргіналізованих, самотніх, відкинутих та ігнорованих суспільством;

*убогість жертв зловживання владою і впливовістю;

*убогість тих, кого визискують задля наживи, топчуть спотвореною логікою влади і грошей;

*убогість приречених на заслання, переслідування і тортури та ув'язнених;

*убогість жертв війни, конфліктів, тероризму;

*убогість позбавлених свободи, прав і гідності;

*убогість безграмотності та неосвіченості, яка тримає в темряві мільйони молодих умів і душ;

*убогість інтелекту і культури, що пропонує низькопробний сурогат, замість підносити людину на висоті духу;

*убогість духу, закритого до Божої дійсності, позбавленого світла віри і знання Христа-Спасителя;

*моральна вбогість занурених у гріхах і поневоленіх непорядкованими жаданнями;

*убогість безробітних, позбавлених медичної та базової соціальної опіки;

*убогість біженців, мігрантів, заробітчан, безхатченків та ін.

«Який же довгий і далеко не завершений список довелося нам укласти, споглядаючи убогість — плід соціальної несправедливості, моральної нужденності, захланності небагатих і загально поширеного збайдужіння!» — підсумовує Папа свій погляд на убогість у світі і одночасно запрошує всіх нас розпізнавати в ликах убогих цього світу присутнього Христа, щоб похилитися над ними і простягнути їм руку співчуття і допомоги, щоб вилити на рани людства олію розради і милосердної любові.

II. «Жаль мені цих людей!» (Мт. 15, 32): виклик матеріального убозтва в сучасному світі

3. Христу, побачивши матеріальну нужду людей, які перебували поруч із Ним у пустині, відчув у своєму

«ЗАЛИШИТЬСЯ ВАМ ОДНЕ — ТЕ, ЩО ВИ ДАЛИ ВБООГОМУ!»

Послання Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 2020 року до духовенства, монашества і мирян

Божественному серцю зворушення і співчуття до них. Він скерував свій заклик до апостолів, щоб пошукали істи цим знедоліям.

Матеріальне убозтво впадає в око кожному, хто має щире серце і відкриті очі. Достатньо переглянути свіжі дані статистики, сухої і безликої науки, яка представляє за кожною цифрою конкретну людську долю, людську істоту, пригноблену, позбавлену гідності, утиснену у своїх правах, можливість і свобод.

Міжнародні гуманітарні організації повідомляють, що сьогодні у світі майже мільярд людей живе в умовах крайньої зубожіння, маючи на денний прожиток і своє утримання менше ніж два американських долари, хоча в самих США теж є чимало безробітних і убогих, які працюють. Тоді як одна частина людства сягає космічних просторів у своїх технологіях, інша — видає мільярди на смертоносну зброю, майже 800 мільйонів людей — а це близько 10 відсотків населення Землі! — стають жертвами постійного недоїдання і голодної смерті. Ба більше, у багатьох розвинених країнах щоденно викидаються на смітники сотні тисяч тонн продуктів, які могли б порятувати життя тих, хто голодує. Разом із цією їжею на смітниках історії і на маргінесі людської спільноти викидаються, як непотріб, живі людські істоти й долі.

4. І в Україні ситуація не набагато краща. Вісім із 10 пенсіонерів перебувають за межею бідності. При цьому щоразу частіше нам сигналізують про труднощі в пенсійному забезпеченні в найближчому майбутньому. За різними оцінками, від 25 до 45 відсотків громадян нашої держави не можуть забезпечити своїх елементарних базових потреб. Незважаючи на деяке збільшення рівня оплати праці, в Україні спостерігається таке явище, як бідність тих, хто працює. Експерти зазначають, кожному третьому працівникові не вистачає заробітної плати на задоволення необхідних життєвих потреб, а кожен другий працездатний працює на умовах вторинної зайнятості. Ударяє по багатьох наших родинах відсутність належного соціального забезпечення осіб із інвалідністю та малозабезпечених співгромадян.

Тож попри те, що ми отримали від Бога величезний природний, економічний і людський потенціал,

більшість населення нашої країни — через тривалу недолигу політику можновладців і непослідовність у реформах — приречена на животіння. Криза в Україні, спричинена російською агресією на Сході, до якої додалися новітні виклики, пов'язані з пандемією, роблять життя мільйонів українців украй тривожним і важким. Мільйони трудових мігрантів, масове безробіття, соціальна незахищеність — прояви різкої убогості в нашій Батьківщині, «багатій країні бідних людей», як хтось зауважив з гіркою іронією.

5. Бажаючи змінити ситуацію на краще, мусимо почати від заспокоєння базових потреб, зокрема від подолання голоду навколо нас. З глибини століть до наших вух долиняє голос св. Василя Великого, пробадуючи сумління стосовно людей, які вмирають від голоду: *«Хвороба нужденного — голод, який є таким великим стражданням, що не може не викликати співчуття. Найгірша з усіх людських бід — голод, і смерть від голоду — тяжча за будь-яку смерть. Інші небезпеки або вістря меча приносять швидко смерть... Але голод є повільним злом, тривалою мукою; смерть, яка причаїлася і заховалася всередині, причити загрожує та зволікає»* (Томілія, виглошена під час голоду та посухи). А далі святий дає свободу своєму обуренню, бачачи байдуже ставлення і гріховну нечутливість оточення до цих нелюдських болів і страждання: *«Якого покарання заслуговує той, хто здатен байдужо пройти повз людину з таким виснаженим тілом? Хіба можлива більша жорстокість? Хіба не гідна така людина того, щоб вважати її людиним звичом, визнати злодієм і людиним бивцем? Людину, яка має змогу виликувати, виправити зло, але добровільно та з причини жадібності відкидає це, варто справедливо осудити разом із убивцями»* (Там само).

Мільйони поруч із нами живуть і сьогодні в тіні цього повільного голодного вмирання, — мовчазні, позбавлені гідності, уваги, співчуття, допомоги і розуміння. Їхне горе, придушене нашою нечутливістю і бездіяльністю, стає ще більше кричущим і нестерпним. Бо байдужість убиває!

6. Ми, українці, добре знаємо, що таке голод і голодна смерть, а також

якою гіркою є самотність помирання на очах збайдужилого і зосередженого на собі світу. Пам'ять про жахи Голодоморів закарбувалася в нашій національній свідомості назавжди. Однак ця пам'ять накладає на нас відповідальність, не лише перед попередніми, а й перед сучасниками, які сьогодні на очах в усього світу приречені на подібні муки і страждання, що їх зазнавали наші брати і сестри майже століття тому. Можливо, наш народ, пройшовши такі страшні випробування, має від Бога особливу місію і завдання пробуджувати сумління людства та поодиноких осіб, щоб вони перейняли ганебним явищем голоду у світі і робили все, аби усунути ці страждання слабких та незахищених братів і сестер, ставши їхнім голосом і простягнувши їм помічну, солідарну руку. І як багаторазовий єврейський народ, переживши жахіття Голокосту, став запобіжником для грішного людства перед повторенням подібних злочинів, так само наш народ, зазнавши досвіду винищення голодом, мав би слугувати у світі голосом сумління, яке взиває до порятунку тих, хто недоїдає та голодує, і промотором активних дій задля усунення лиха голоду з лиця Землі. Це має стати нашою консолідованою і наполегливою дією, усіх — держави, громадськості, Церков, кожного українця і кожної українки, для кого святою є власна історія, доля країни і пам'ять про загиблих. І це було б нашою найкращою даниною пам'яті мільйонам жертв Голодоморів і нашим дійовим внеском у преображення нинішнього людства: *«Пам'ятаючи Голодомор — рятуємо від голоду сьогодні!»*

III. «Багатим у цьому світі накажи!» (1 Тим. 6, 17): звернення до сумління про співчуття і солідарність з убогими

7. Господь Бог, Творець і Податель усяких благ, які існують у цьому світі, не засуджує багатства, якого Він є Джерелом і Запорукою для добра всіх своїх дітей. Тому слушно зауважує Святіший Отець Франциск у своїй останній енцикліці *«Усі брати»*, що *«найбільша небезпека прихована не в речах, не в матеріальних предметах чи організаціях, а в споробі, у якій люди їх використовують»* (П. 166). Причина спотвореного розуміння вартості матеріальних речей, за словами Папи, закорінена

в зраненій гріхом людській природі, дуже податливій до того, що християнська традиція називає «жадібністю», або «захланністю». *«Схильність людської істоти до замикання в іманентності власного «я», у власній групі, у власних нікчемних інтересах. Ця захланність є дефектом не лише нашої епохи, — зауважує автор енцикліки. — Вона існує, відколи людина є людиною, і тільки видозмінюється, набуває різних проявів упродовж століть, використовуючи інструменти, які надає їй у розпорядження історичний момент»* (Там само).

8. Коли дорогами українських міст щодня не поодинокі проїжджають у своїх люкс-автомобілях багатії і можновладці (щоправда, подібну картину можна спостерігати в багатьох куточках світу), а при дорогах порпаються в смітниках їхні співгромадяни, як ніколи промовистим стає повчання св. Василя Великого, написане багато століть тому: *«Диявол вигадав якийсь хитрий спосіб, завдяки якому багатії мають тисячі приводів до видаєків, тому вони домагаються непотрібного, наче необхідно, і найбільших грошових сум їм замало на витрати, які вони собі постійно вигадують... А якщо після численних видаєків щось залишається від багатства, це закопують у землю [сьогодні ми б з певністю сказали: виводять в офшори. — Авт.], оскільки майбутнє неможливо передбачити й існує небезпека, що нас несподівано спіткає бідність»* (До багатіїв, 2–3).

9. Утім, Слово Боже і Учителі Церкви вказують на небезпеку, пов'язану з багатством. Зокрема, у вищезгаданому творі читаємо ось що: *«Багатство, якщо витратити його, як велить Господь, залишається в тебе, а якщо почнеш утримувати його, — вислизне з рук»* (Там само). *Очевидно, що Господь не велить витратити накопичені статки на власні розкоші, як це робив багатий із притчі про вбогого Лазаря, що «одягався у кармазин та вісон і бенкетував щодня розкішно»* (Лк. 16, 19), або безумний багатий, який, зібравши щедрий урожай, промовив сам до себе: *«Душе моя! Маєш добра багато в запасі на багато років! Спочивай собі, їж, пий і веселися!»* (Лк. 12, 19).

10. Блага, багатства, заощадження, якщо їх використовувати вміло і мудро, мають ставати корисними не тільки для нас самих, а й для наших ближніх і перетворюватися в руках відповідальних управителів на майстерні знаряддя творчої любові, що преображає світ. Натомість нечутливість сумління до справжньої вартості матеріальних благ та до крику нужденного лежить в основі криз і потрясіння, які мучать людський рід споконвіку і аж донині, завдаючи страждання мільйонам та наражаючи на вічну небезпеку людей, засліплених багатством і грошима. Тому ми вкотре змушені визнати, що *«серед найбільш важливих причин кризи сучасного світу є притуплене людське сумління і віддаленість від релігійних цінностей, як рівно ж домінування індивідуалізму та матеріалістичних філософій, котрі обожнюють людину і ставлять світські та матеріальні цінності на місце найвищих і трансцендентних принципів»* (Усі брати, 275).

(Закінчення. Початок на стор.4)

11. Закликаючи заможних до переміни серця перед лицем Всевишнього, до солідарності і співчуття з убогими, хочемо стати голосом Бога, який промовляє до їхнього сумління задля їхнього ж спасіння і добра. Бо ті, що, за влучним спостереженням Климента Олександрійського, «*приносять похвальні слова багатіям, повинні бути справедливо осуджені не тільки як підлесники та як ті, що втратили гідність вільної людини... але їх треба вважати безбожниками і підступниками... [як безбожники] вони не дбають про те, щоби хвалити і прославляти єдиного і благого Бога, і зодягають честю, яка Йому належить, людей, підлеглих Божому судові... [ім] як підступникам] самого надлишку дібр достатньо, щоби ввести в гордію душу тих, що є власниками дібр, а вони розплівають їх і зводять із дороги, якою можна було б осягнути спасіння. Крім того, вони притуплюють розум багатих насолодами від своїх безмірних прославлянь і взагалі роблять так, що багаті зневажать усі речі, крім багатств...*» (Який багач спасеться?).

Тож, не бажаючи бути засудженими разом із багатіями, а турбуючись про їхнє дочасне справжнє благо та вічне спасіння, кличемо і промовляємо до них: не покладайтеся на багатства, щоб лихо не застало вас зненацька і безповоротно! Натомість, як мудрі управителі, скеруйте засоби, які ви маєте у своїх руках, щоб рятувати вбогих, захищати слабких, підтримувати знедолених. Тоді і ваші душі просвітяться теплом любові, правди та добра, і ви знаєте благословення, миру та радості, яких ніякими грошинами не зможете собі купити чи гарантувати.

12. Основну відповідальність за покращення ситуації в економіці і на ринку праці відіграє, вочевидь, держава. Тому ми закликаємо державних мужів України та країн нашого поселення вживати рішучих і послідовних заходів, щоб забезпечити власним громадянам, емігрантам і заробітчанами доступ до праці та гідну винагороду за неї, належний соціальний захист і опіку, зокрема найслабшим і найуразливішим. Неприпустимим і таким, що кличе про помсту до неба, є заграмання заробітної платні працівникам, як рівно ж несправедливе винагороджування та відсутність соціального захисту працівників. Експерти слушно зауважують, що поки в нас є таке ганебне явище, як бідність серед населення, яке працює, побороти бідність пенсіонерів буде неможливо.

13. Більше від різного роду субсидій чи спорадичних подачок із рук багатих, суспільному благу мало б слугувати впровадження таких підходів і методів ведення підприємництва, які ставлять у центрі уваги людську особу, її гідність, свободи і права. Соціально спрямований бізнес — це те, що має визволити працедавців і економічні структури від поневолення сліпими законами ринку, під дією яких часто гинуть люди, топчуться права простих працівників, перекреслюються долі старших, ламаються надії молодих.

14. Ми вповні усвідомлюємо і підтримуємо слова великого католицького проповідника Фултона Шіна про те, що «*людські серця, отрунені ненавистю, хтивістю та заздрощами, не можуть бути цілени лише мудрими проповідями та суспільними реформами*». Є вкрай необхідна «переміна в людських серцях, у звичках і стилях життя» (Усі брати, 166). Про таку переміну сердець молимося, шляхом такої переміни прагнемо крокувати самі і запрошуємо до цього всіх людей доброї волі.

IV. «**Блаженні вбогі духом!**» (Мт. 5, 3): давати християнське свідчення євангельського убогства

15. До згаданої переміни серця покликани всі люди, створені на Божий образ і Божу подобу, проте насамперед ті, хто вдостоївся зустрічі з живим Богом у воплеченому Христі. Папа Франциск у Посланні з нагоди Першого всевітнього дня вбогих пригадує, що «*для Христових учнів убогість — це насамперед покликання насліду-*

вати вбогого Ісуса. Це шлях за Ним і з Ним, — шлях, який веде до блаженства Царства Небесного (пор. Мт. 5, 3; Лк. 6, 20). *Убогість означає смиренне серце, яке вміє сприйняти власний стан обмеженого і грішного створіння, щоб подолати спокусу всемогутності, яка обманює людину, що вона безсмертна. Убогість — це погляд серця, який перешкоджає думати про гроші, про кар'єру, про розкіш як мету життя і передумову щастя*».

16. Щоб наше крокування за Христом убогим дорогою Блаженств було для інших вірогідним і привабливим, доконче мусимо опертися на свідчення, а не обмежуватися словесними деклараціями. При цьому слід наголосити, що переконливість свідчення полягає не просто у відповідності між нашими словами і ділами — справжній «свідок Невидимого» завжди скерує іншу людину до Бога, сприяє її особистій зустрічі з Ним. З далекого 1974 року лине до нас пророчий голос святого папи Павла VI, актуальний і сьогодні: «*Сучасна людина охочіше слухає свідків, ніж вчителів, або, якщо і слухає вчителів, то лише тому, що вони є свідками. Справді, людина відчуває інстинктивну відразу до всього, що скидається на обман, позірність і компроміс. У цьому контексті розуміємо важливість життя, яке по-справжньому відображає Євангеліє!*» (Промова під час Аудієнції в Пальській раді у справах мирян, 2 жовтня 1974 р.).

На практиці це означає, що всі ми, Христові учні, першими покликани до проголошення блаженства вбогих, яке є наріжним каменем Христової науки, щоб показати, з одного боку, близькість Бога до кожної стражденної людини, а з іншого — щоб явити світові новий, преображений Духом Христа спосіб ставлення до матеріальних благ, котрі Господь вкладає в наші людські руки, аби вони ставали знаряддями любові, милосердя і братерства.

17. Християни, вдівляючись у прийдешні вічні блага, вбачають у дочасних речах цінний Божий дар і водночас засіб служіння. «*Добра дочасні в очах християн не мають безоглядної вартості, — застерігає свого часу праведний Андрей Шеттицький, — вони є засобом до осягнення вищого і вічного. Чоловік на сім світі є в дорозі. В неві його вітчизна*» (О квестії соціальної). Про це не варто забувати та керуватися євангельською мудрістю, яка навчає: «*Великий це зиск — побожність, вона бо дає вдовілля. Ми бо не принесли на світ нічого, та й вистити нічого не можемо. А маючи поживу та одягу, цим будемо вдоволені. А ті, що хочуть багатіти, впадають у спокусу та в тугу, і в безліч бажань безглузких та шкідливих, що штовхають людей у прірву та погибель. Бо корінь усього лиха — грошолюбство, до якого деякі вдавшися, від віри відбилися і пройшли себе численними болями. Ти ж, чоловіче Божий, утікай від цього*» (1 Тим. 6, 6–11).

18. Господь Ісус, як милостивий Бог і Творець людини, скерує свої спасенні кроки і спасенне слово передовсім до вбогих. Виголосуючи у синагозі в Назареті свою «програмну проповідь», Він послуговується словами старозавітного пророка Ісаї, який заповідав прихід Спасителя: «*Дух Господній на мені, бо Він мене помазав, послав нести Добру новину вбогим*». Сповнений Духа милосердя, Ісус відчував скорботу і глибокий біль через людську нужду, голод і страждання. Тож кожен, хто вдостоївся стати храмом Його Святого Духа, неминуче відчуватиме у своєму серці ті самі почуття, що були і в Його Божественному серці: співчуття, милосердя, співучасть, солідарність.

Вселенський Архиєрей Франциск закликає сьогодні всю Церкву «*говорити свідченням убогості*» і пояснює, що це повинно означати на практиці: «*Якщо якийсь віруючий говорить про убогість або про бездомних і провадить життя як фараон: такого не можна чинити. Це — перша спокуса. Інша спокуса — це укладати сумнівні угоди із владними структурами. Угоди робити можна, проте вони повинні бути договорами чіткими, прозорими. Бо завжди є спокуса до корупції в публічному житті, як політичної, так*

і релігійної» (Інтерв'ю нідерландській газеті «*Straatnieuws*», листопад 2015 р.).

19. То ж у ситуації, коли сучасне людство потерпає від таких численних травм, зранень, бідності і браку найнеобхіднішого, ми, християни, мусимо часто казати собі в ім'я вірності Євангелію і солідарності з убогими: не личить! Не личить жити «понад стан», тобто понад можливості свого становища, накопичуючи про запас достатки, замість ділитися із потребуєчими навіть тим скромним, що сьогодні посилає нам Господь; не личить будувати розкішні вілли і палаци, пам'ятники марнославства і знаки незарезованої ексклюзивними авто задля задоволення хворобливих амбіцій і здобуття ефемерного статусу; не личить похижацькому ставитися до довкілля, замсичуючи Божий дар природи, руйнуючи спільну для нинішніх і прийдешніх поколінь домівку; не личить закривати очі на нужду навколо себе і вибудувати навколо власного життя, власних родин, спільнот, парафій мурув байдужості й черствості. Ні, таке християнам аж ніяк не личить!

20. У межах церковної спільноти є християни, котрі, спонукані Святим Духом, прагнуть дати світові особливе свідчення відірваності від матеріальних благ і прийняття простого, убогого, євангельського способу життя. Ми називаємо їх богопосвяченими особами, які свідомо і добровільно відраюються від земних багатств, щоб у свободі серця наслідувати Христа вбогого, смиренного і ціломудреного. Ми дякуємо їм за це свідчення, цінуючи їхню посвяту служінню ближнім — жінкам, дітям і молоді, недужим, особам похилого віку, в'язням і нашим захисникам з їхніми сім'ями, але водночас перестерігаємо їх перед спокусою надмірно турбуватися про матеріальні речі і, що ще небезпечніше, робити це коштом плекання щирою життя в євангельській любові, простоті та співчутті до потребуєчих.

21. «*Я так бажано вбогої Церкви для вбогих!*» — часто повторює Папа Франциск. Нашим бажанням рівно ж є давати свідчення євангельської убогості, щоб кожен монастир нашої Церкви випромінював простоту і скромність, відкритість до вбогих і солідарну близькість із ними. Та й у кожній парафійній спільноті і в особистому, родинному житті всі ми покликані провадити життя ощадне, повне співчуття до потребуєчих і милосердя до нужденних. Пам'ятаймо, що в спільноті і в родині, де любов і милосердя є не абстрактними поняттями, а способом нового християнського буття, зростатимуть здорові діти, дозріватиме свідомо молоді, будуть захищені і оточені належною пошаною і турботою дорослі та старі, а над усіма спочине благословення неба.

V. «**Я між вами як той, що служити**» (Лк. 22, 27): бути Церквою, яка виходить, щоб служити вбогим

22. Утім, християнська праведність не полягає і не може полягати тільки в аскезі, у втечі від спокуси, у стриманості від гріха та розкоші, жадібності і захлапності. — Христос, запрошуючи багатого юнака на дорогу спасіння, закликав його не лише не поклатися на марне багатство, а йти ще далі в здобутті життя, продавши все, що має, і роздавши вбогим. Іншими словами, Ісус бажав зцілити серце юнака від егоїзму, що засліплює, від самодостатності, яка чинить нечутливим до присутності вбогого, від поневолення багатством, що дає коротке задоволення, проте позбавляє життя глибшого сенсу і правдивої краси. Ось — справжня мудрість віруючої людини: зробити із багатства майстерний інструмент любові до ближнього і засіб власного спасіння.

Праведний митрополит Андрей, будучи дуже заможною людиною, посідав саме таку мудрість, поставивши свої маєтки і ресурси на служіння любові та спільному благу. Тому міг зі спокоєм і переконанням духу звертатися до вірних Церкви, бідних і багатих: «*В старанні про багатства перед тим одним лишень Христос перестерігає, щоби люди не цинили маєтку вище Бога, над совістю, над щасття вічне; щоби дарів Божих самі собі не замі-*

няли на шкоду: бо було би правдивою шкодою для чоловіка, правдивим злом, коли би через маєток один другого кривдив, коли би для гроша запропастив свою безсмертну душу... Будьте ошадними, але не скупими! Ви, багаті, пам'ятайте, що добра, які посідаєте, маєте від Бога, а Бог наказав вам давати милостиню. Пам'ятайте, що кожний дар, даний убогому, Всевишній приймає на Свій рахунок. В годині смерті з усього вашого майна залишиться вам єдине — те, що ви дали убогому!» (Перше слово Пастира, 1899 р.).

До цієї мудрості святих закликає нас і Боже слово устами мудреця, сина Сираха: «*Сину, ніколи ні одному вбогому не відмов милостині й не відвертай ніколи ока від потребуєчого; голодуючого чоловіка ніколи не злегковаж і убогому в його потребі не зроби ніколи прикрости. Не засмучуй серця потребуєчого і не поскупи малого дару тому, хто в біді. Не відкидай прохання убогого і не відвертай свого лиця від потреби ближнього*» (Сир. 4, 1–4).

23. То ж ідеалом християнської спільноти загалом і кожного християнина зокрема є служіння. Наша Церква має довгу історію солідарності та соціального служіння, які проявилися з особливою силою у важкі періоди нашої церковної і національної історії. На поселеннях ми спомогали одне одного, гуртуємось у церковних громадах і громадсько-культурних організаціях, навчаючись з великою жертвовністю науковим інституціям, щоб зберегти нашу ідентичність, передати скарб віри нащадкам та поділитися ним із народами, з якими ми творили одне суспільство в країнах, що нас приймали. Наші серця у вільному світі відчували з усією гостротою біль і утиски, яких зазнавали греко-католики під владою комуністичного режиму на материнських землях. З діаспори підносилися до неба неустанні молитви за переслідуваних братів і сестер у вірі, а милосердна та щедра рука простягалася до них у жесті солідарного служіння, що стало особливо цінним і важливим після виходу нашої Церкви з катакомб. Вдячність за цю тривалу вірну і щедру допомогу ніколи не перестане линути з рідної землі до Бога і до вас, дорогі брати і сестри на поселеннях! Тепер Україна поспішає з необхідною допомогою на поселення, зокрема посилаючи працівників у Христовому винограднику, священнослужителів, яких виховують наші семінарії на Батьківщині і які відтак надають духовну опіку та соціальний супровід нашим вірним у різних кутках світу. На цьому цінному досвіді взаємної підтримки і солідарності маємо будувати наше сьогодення і майбутнє, поширюючи і збагачуючи цей досвід нашими відповідями на нові виклики та завдання.

24. Десять років тому, розпочинаючи програму парафійного оновлення під гаслом «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом», ми наголосували, що діяльна любов до ближнього є покликанням і завданням кожного християнина, і закликали поглянути навколо себе, щоб зауважити, скільки у світі є нещастя і бідності, самотності і смутку, болю і страждання! Усі ці прикрі явища нашого земного життя — це для нас запрошення до чинної любові, яка є виявом живої віри. Господь хоче відкрити наші очі на нужду світу, щоб ми навчилися по-справжньому любити і виявляли нашим ближнім Божу любов — увагою до них, сердечним співчуттям, підтримкою, словом потіхи і розради, а головню ділами милосердя.

За ті роки, які минули від початку цього спільного шляху церковного оновлення ми стали свідками і співучасниками великого руху солідарності і милосердя серед Божого люду нашої Церкви і нашого народу, в Україні і на поселеннях суцього. Випробування, які падали і падають на нас, не ламають, на щасття, нашого духовного хребта, а навпаки, мобілізують всі душевні і фізичні сили для захисту, підтримки, порятунку.

Ми дякуємо всім вірним Церкви і людям доброї волі в нашому суспільстві, в Україні і за кордоном, за вашу доброту, посвяту, щедрість і жертвовність, що їх ви проявляли як у рамках

програми «Жива парафія», так і за інших численних нагод і потреб. Вашими жертвами та добрими ділами ви не лише підтримуєте сотні тисяч постраждалих від війни, катаклізмів, несправедливості та соціальної нерівності, — ви даєте перед Божим обличчям ясне і смиренне свідчення живої віри, сили любові, яка заповідає перемогу життя і воскресіння.

25. Та лихо поки що не минуло. Убогих завжди матимемо поміж нами. Тому сьогодні відновлюємо наш заклик продовжувати наполегливо і сумлінно служити потребуєчим, убогим і знедоленим. «*Лише тоді зможемо вважатися живими християнами, а наші парафії стануть місцем, де ніклюються про сироту, заступаються за вдову, допомагають убогому і розділяють страждання із хворими. Так об'являтимемо світові материнське обличчя Церкви та станемо живим знаком присутності Бога серед людей, згідно зі словами св. Августина: «Якщо бачиш любов, бачиш Пресвяту Трійцю»*» (Блаженніший Святослав, Пастирський лист «Жива парафія — місце зустрічі з живим Христом», 2011 р.).

26. Беручи до уваги критичний стан із продуктивним та матеріальним забезпеченням чисельно значних верств населення в Україні і в різних частинах світу, спричинений і загострений світовою пандемією коронавірусу, пропонуємо усій нашій церковній спільноті цього року започаткувати з нагоди Всесвітнього дня вбогих конкретний милосердний чин — благодійну акцію «Нагодуй убогого!», координацію якої доручаємо нашому Відділу соціального служіння.

Ніхто з-посеред нас не є таким убогим, щоб не міг поділитися з іншими. Лише тісна серця можуть перешкодити нам це зробити. Натомість серце, що містить у собі бодай крихту Христових думок і почуттів (пор. Флп. 2, 5), не зможе не сказати перед лицем людського болю і страждання: «Жаль мені цих людей» (пор. Мт. 15, 32). А цей жаль серця неодмінно породжуватиме щирю молитву, діла милосердя, готовність поділитися, скласти пожертву на благодійну мету, щоб рятувати життя і захищати знедолену людину, даруючи їй свій час, увагу і матеріальні засоби, потрібні для життя.

Тож закликаємо братів і сестер у вірі по всьому світі активно долучитися до цієї ініціативи «Нагодуй убогого!», яка надалі діятиме при наших парафійних спільнотах і церковних організаціях на постійній основі. При цьому заохочуємо творити щоразу нові підходи та форми, щоб нести своєчасну і сильну поміч усім без винятку нужденним, близьким і далеким, віруючим і невіруючим, бо Божа любов, яка нас надихає, не зводить мурув та бар'єрів, а прокладає шляхи і будує мости всепрощення та милосердя.

27. Дорогі в Христі брати і сестри! Бажано дедалі більше бути Церквою, яка виходить, щоб служити, — це наша програма, наша мрія, наш дороговказ. Насамперед маємо служити тим, хто є найближче до нас і відчуває брак уваги, підтримки й розради. Але закон і заповідь любові має універсальний вимір і характер. Тож наша Церква — в Україні і на поселеннях — повинна вчитися виходити дедалі більше за межі своїх парафійних, конфесійних і етнічних «огорож», щоб відкритися у милосердній любові до всіх страждених і знедолених, незважаючи на конфесійну і релігійну приналежність, на расу, стать чи вік. Єдине, що має нас провадити до зустрічі із ними, — це Христова любов, яка нас надихає і спонукає до дії (пор. 2 Кор. 5, 14). Нема на світі для Божої дитини чужої людської долі, чужого горя і нещастя. Усі ми — діти єдиного Отця Небесного і члени тієї самої людської та Божої родини. Тож маємо завдання і доручення, отримане від нашого Спасителя у притчі про милосердного самарянина як напуття, як заповіт і наказ: «*Іди і ти роби так само!*» (Лк. 10, 36).

Благословення Господнє на вас!
Від імені Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви † СВАТОСЛАВ.

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у день Святого мученика Лонгина сотника, 29 жовтня 2020 року Божого.

Оповідання, розміщене нижче, потрапило до тижневика «Форпост» і на літературну сторінку його не випадково. Воно перегукується настроями з посланням у цьому числі газети на 4-5 сторінках.

Редакція свідомо того, що духовне послання УГКЦ, яке ми навмисне дали без скорочень, мало хто осилить чи навіть почне читати. Проте знайдуться такі, що прочитають. Своєю актуальністю і мудрістю воно апелює до нашої людяності, благородства. Як і цей дитячий і закономірно наївний для такого віку твір. А тим часом він нагадує нам, якими ми вступаємо у непростий і доволі жорстокий світ. Діти ще несутуть у собі незіспутисть, чистоту, мрію і надію.

Хоча окремі думки юної авторки виглядають романтично й навіть утопічно, вони є дитячим маніфестом надії на добро, великодушність, гармонію в серці і в суспільстві. Якими б наївними не були слова дівчинки з дивного міста, котре декілька років тому з Дніпродзержинська стало Кам'янським, але де ще досі стоїть пам'ят-

ник Брежнєву, бо культ його у рідному місті не зник, де досі в магазинах продають батон «Брежнєвський», де на мурах і стінах сталінок і хрущовок залип півстолітній шар шкідливих викидів промислових гігантів, — але ми чуємо у словах дитини віру в людей і її віру в себе.

Рукопис підліткового твору знайшовся в архівах соціального капелана Наума Ласкіна серед теки подібних робіт, наданих у 2017 році українськими 12-річними школярами на конкурс «Тато мрії. Місто мрії. Країна мрії». Авторка оповідання була серед переможців.

І читаючи щире оповідання, де ще присутні риси старої матриці мислення, шаблони виховання і зовнішніх впливів, однак крізь них пробиваються паростки нового, запитаймо ще раз у себе, що сталося із паростками, які плекали ми в собі, і коли та чому припинили це робити.

Тож допоможімо юним паросткам зміцніти, вирости і прикрасити наш світ. Бо устами дитини...

того, як навчаються, залежить життя їхнього міста, а отже — і їхнє життя.

Я теж хочу вчитися й стати відмінницею не заради оцінки — хочу все знати. Світ такий великий, багато непізнаного і цікавого.

Але ж я про себе. Повернуся до свого сну.

На уроках сиділа непомітно за останньою партєю. Боялася, що мене викриють і відправлять. Але ні. Мої вживання розчинилися у цікавій розповіді вчителя. Заслухалася.

Після уроків, виходячи зі школи, помітила охайні подвір'я. Майнула думка: невже так відповідально працюють міські служби? У порядності самих мешканців я не сумнівалася. Бо виховані люди не смітитимуть.

Так міркуючи, зіштовхнулася з чоловіком поважного віку. Як чемна дівчинка, вибачилася і запитала: «Яким чином вдається підтримувати порядок?». Помітивши, що я нетутешня, мій зустрічний посміхнувся і відповів: «А як по-іншому? Серед такої краси і жити хочеться. От кожен господар намагається створити довкола себе затишний куточок». «Як це? — здивувалася я. — Ви самі доглядаєте за цим усім? І на все вистачає часу? Вдома — розумію. А от на вулиці... Це ж усе мають робити служби».

У реальності мене б зрозуміли. Бо ми так часто чуємо претензії дорослих до служб, які не справляються зі своїми обов'язками...

Але я зрозуміла з погляду чоловіка, що сказала зайве. Отож я вибачилася, а мій співрозмовник філософськи відповів: «Справжнє задоволення отримує не споживач, а творець! Усе, що дається даремно, легко набридає».

Попрошлася з чоловіком і попрямувала далі з відкритим від захоплення ротом.

Від думок і спостережень мене відволік власний живіт. Хотілося їсти. Марно йти до магазину: грошей у мене не було.

У реальності я ніколи не відчувала у чомусь недостачі. Не можна сказати, що батьки сипали на мене манну небесну. Але забезпечення моїх потреб лежало на плечах мамі і тата. А тут їх поруч не було.

Запахло дуже смачно. Я проходила повз відчинене вікно, звідки і лінув аромат печива. Було соромно просити, але голод брав своє. Тому постукала у двері.

Мені відчинила молода жінка: «Що тобі, сонечко?». Я відповіла ніяковіючи: «Вибачте, так хочеться їсти. Чи не могли б ви пригостити мене чим-небудь?».

Очікуючи бурчання, будім вештаються тут усякі жебракчи, я знілася, аж замружилася від сорому.

«Мабуть, ти далеко відійшла від дому і, гуляючи, зголоділа? На щастя, у мене є смачний пиріг з яблуками, з радістю пригощу тебе, дитинко!» — ці слова привели мене до тями, і я широко відкрила очі.

Моє сонне видіння скінчилося.

Чомусь заплакала. Від щастя, мабуть.

Закорити жити саме тут. Ні, не в тому місці, де все спилється з неба, а в тому, де кожен розуміє, що його щастя не там, де нас немає, у далеких країнах, а у власних руках.

Ото б я тепер написала твір про те, яким хочу бачити місто майбутнього! І напевно, не двійку отримала б.

Маю надію, що ще за мого життя справдиться мій сон. Точно знаю, що треба робити. І потрібно почати з себе.

2017 рік.

МІСТО МРІЇ

Яна ДАХОВСЬКА,
15 років

Сьогодні вихідний. Я прокидаюся від яскравого сонячного променя, що лоскоче моє волосся. Очей не відкриваю: боюся сполохати чарівний сон, який ще не злетів з моїх зважених вій. Намагаюся згадати все до подробиць, бо солодко і приємно було від того сновидіння.

Що ж мені наснилося? Чарівне місто.

...Нещодавно вчителька задала написати твір про те, яким ми, учні, уявляємо місто майбутнього. Чого тільки не нафантазували... І прибульці були, і золоті будинки, оздоблені коштовним камінням, і дороги такі рівні, що на роликках можна кататися й не падати, і сади із заморськими фруктами, квітами, яких не бачили на планеті Земля. Геть чиста фантастика.

Але того дня батькам у щоденнику я принесла двійку, бо ніяк не могла увявити міста, де дійсно була б щаслива.

А зараз мені наснився сон. Чудний сон. Бо потрапила в місто, де почувалася задоволеною від того, що бачила і чула.

Не було ні золота, ні срібла, ні чарівних чоловічків, ні фей. Солодощі там не роздавали за дарма. Люди того міста не були схожі на зомбі, очі яких горять від матеріальних благ. Але вони посміхалися одне до одного, у їхніх словах не було й нотки роздратування, образи. Мене вразила делікатність і чемність мешканців.

А діти... Вони слухалися своїх батьків. Думаєте через те, що ті задовольняли забаганки своїх чад? Ні. Просто повага до старших серед хлопчиків та дівчаток була престижною. У транспорті поступалися місцем дорослим. Ніхто не розмахував рюкзаком поперед себе. Усі віталися.

Про погані звички серед молоді взагалі не йшлося. Викликала захоплення така поведінка. Складалося враження, що їх загіпнотизував чарівник.

Я мимохідь почула розмову двох товаришів: стало цікаво, про що вони спілкуються. Що ж ви думаєте? Вони обговорювали сюжет прочитаної книжки. Отакої! Останнім часом серед моїх однокласників можна почути розмови про комп'ютерні ігри або плітки, які поширює інтернет, а ще гірше — лайку. Тож я була щиро здивована.

Попрямувала за двома друзями до школи. Що ж там? Зручне приміщення, затишно і спокійно. Учні — відмінники, бо розуміють, що саме від

У ВСІ СЕЗОНИ НА ВАС ЧЕКАЄ «ЛІТ'О»

6 листопада у редакції тижневика «Форпост» відбулося перше зібрання літературного товариства «літ'о». І цю інформацію ви читаете на одній сторінці. Кожна газета традиційно повинна мати літературну сторінку, чи не так?

Наразі «літ'о» — нове товариство, проте учасники його здебільшого — знайомі читачам і слухачам красного слова у Малині та його околицях. І літературні архіви «літ'о» солідні, адже це — не лише твори малинських авторів, а й надіслані учасниками конкурсу в рамках фестивалю «До Василя!» у минулому році і цієї осені.

Сама подія фестивалю вимушено відкладена на січень — до свята Василів (Нового року за старим стилем), і про це повідомлятиметься ще додатково. А нині ми маємо багатющий запас як аматорських, так і професійних опусів. І тижневик «Форпост» — чудова платформа популяризації української літератури, можливість познайомитися з талановитими й визнаними, з початківцями і невідомими самородками — майстрами слова.

Отож у наступних випусках літературної сторінки на любителів читального дозвілля чекає чимало цікавинок і відкриттів.

Крім цієї теми, на першому зібранні групи «літ'о» читали свої твори. Людмила Морар прочитала нову казку для дітей про мудрого kota, котрий сприймається ніби українська алюзія на kota в «Алісі...» та інших класичних творах для дітей та дорослих. Письменники часто роблять kota персонажем твору з людськими повноваженнями. У Людмили казковий кіт виступає старшим досвідченим поводирем, здатним зупинити дитину перед небезпеками.

Між іншим, сьогодні на літературній сторінці публікується оповідання Людмили Морар з доволі впізнаваним сюжетом, який використаний багатьма відомими і менш відомими письменниками. Проте у своєму творі «Василькові рушники» Людмила нагадування теми мимоволі змушує читача зазирнути аж у наш час, де знову можливі такі ж, як в оповіданні, драматичні сюжети як наслідок новітньої війни.

Вперше у колі малинських літературів-аматорів зачитав свою жартівливу імпровізацію з елементами пародії іронічний Наум Ласкін — це було як рефлексія на саму атмосферу зібрання. Проте відчуття атмосфери з цього допису важко. Треба бути присутнім.

Товариство слухало архівні записи українського суспільного радіо «Культура», зокрема поета із Івано-Франківська Богдана Томенчука, чия творчість нині має десятки тисяч прихильників у соцмережах. А видані книжки не встигають залежати — їх розкуповують на самих презентаціях.

Втім, «літ'о» планує запросити Богдана Томенчука і до Малини, аби міська аудиторія могла переконатися, що наші враження не є перебільшеними. Як планує запрошувати низку сучасних авторів у гості до малинських літературів і читачів на традиційні камерні зустрічі-презентації, дискусії, семінари.

Із записів радіо «Культура» слухали й передачу з авторським виконанням віршів Віктора Михайленка, який теж був присутнім на першому зібранні літ'урту. Принагідно варто згадати, що під час роботи редактором та ведучою на радіо «Культура» Ірина Кримська встигла підготувати програми, з-поміж передачі із розкрученими іменами, з відомою у нашому краї,

крім Віктора Михайленка, поеткою Наталею Дідківською, використати в тематичній програмі авторське читання віршів самобутнього Володимира Яценка з Коростеня (жаль, пішов у заsvіти талановитий чоловік). Останній, наприклад, міг стати читаним класиком ще за життя, але...

Невідомість, ота «нерозкрученість» є наслідком неугаї суспільства до високого красного слова як тенденція часу. Інша причина — переважаюче слухання і читання знаних і знаменитих, у той час, коли серед незнаних і незнаменитих є, мабуть, більше нового, цікавого. Проте якщо ніхто голосно не задекларував офіційне визнання авторів, вони так і лишаються місцевими самородками.

Не в тім навіть прагнення, щоб прославитися і добитися визнання, а в тім, щоб дати повну картину творчого літературного процесу з його регіональними особливостями.

Така ось місія і в товариства «літ'о», і у фестивалю й конкурсу «До Василя!».

Між іншим, назву товариства кілька років тому вигадала Ганна Ленюк. На літзібраннях, які часто проводилися у кожного із малинських літературів — а всі вони відкриті до спілкування і гостинні — звучали цікаві ідеї й пропозиції. Окремі з них вже втілені. Приклад: ініціативи й книжки Ольги Гури, активність Світлани Дідківської-Грищенко, видані книжки Людмили Морар тощо. Отож на одному із таких вечорів, які ставали вечорами, хоча зустрічі починалися ще засвітло, і ми просто не могли розійтися по 5-6 годин, бо нам було цікаво... — і виникло слово: ніби нізвідки — літо.

Ганна Ленюк вигукнула у відповідь на роздуми Ірини Кримської, що назва мала б бути тепла і світла, і така, що ще

ніхто не використав: «А от послухайте як звучить — літо! «Літ» — літературне, «о» — об'єднання!». Ганна так роздумачила назву і про свою ідею забула, а Ірина занотувала. І нині, з дозволу Ані, це слово стає нашим символом натомість пафосних і модних раніше назв на кшталт «Пегаса».

У децю видозмінений назві «літ'о» друге «т» означає приналежність до території. Але не як ознака обмеження творчого об'єднання малинським регіоном, а як центр товариства, до якого залучені автори з усіх куточків України.

На першому зібранні «літ'о» говорило і про День української мови. І всі згадали своїх вчителів рідної мови, їхні настанови, бездоганне знання рідної мови і свого предмета. Вікторія Марушенко (у дівочтві Жура) згадала неповторну Нелю Костянтинівну Полтавець (це і вчителька Ірини Кримської): «Вона була особливою. Урок проходив на одному диханні. Ставши на початку уроку перед нами, вона жодного разу не заирала до конспекту. І викладала цікаво й натхненно...». Крім того, була у ній ще якась не усвідомлена до кінця дитяча жіночність і шляхетність, що додавало образу неповторності й витонченості. Багато малинчан завдячують їй гарним знанням українського слова.

Із того покоління згадалася вдячним словом і Марія Василівна Задорожна, теж вчителька третьої міської. Вона — послідовна і палка патріотка, її Україна звучала не лише в слові на уроках, а в багатьох цікавих справах, зроблених за роки викладання у школі. І ще — у її вишиваній Україні.

Нині вже нікого не здивуєш пристрасно до цього заняття. А в радянській Україні декларувати саме українську вишивку було доволі провокаційно. Одна справа вишивати

тройндами подушки, а завсім інша — вишивати хрестиком своє освідчення в любові до України. Ірина Кримська згадала, як бачила в Марії Василівні, крім традиційної української сорочки, вишитий повністю жовто-бурштиново-чорним орнаментом хрестиком обрус на столі у залі...

А затим виник спогад про так само незабутню вчительку-легенду Тамілу Миколаївну Студінську, яку цитує ледь не кожен випускник першої, коли йдеться про правопис тощо. У згадці про неї Віктор Михайленко акцентував на тому, що Студінська спілкувалася з учнями як із рівними, дозволяла школяреві у дискусії бути повноцінним опонентом.

Хіба тут перерахуєш усіх наших мовників старого і нового часу, які не дали занепасти рідному слову у нас, малинчан? То згадайте, шановні читачі, кожен свого вчителя-мовника і подякуйте, що допоміг плекати українське.

Як це намагатимемося робити і ми, гурт «літ'о», збираючись у першу п'ятницю щомісяця в редакції тижневика «Форпост» і публікуючи для широкого читачького кола твори наших учасників.

Запрошуємо до нас аматорів і професіоналів слова. Допоможіть розвинути літературі Полісся так, щоб вона звучала на всю країну.

На вас чекає «літ'о».

Наступна зустріч гурту творчих особистостей, місцевих авторів відбувається 4 грудня 2020 року у редакції тижневика «Форпост» за адресою вул. Грушевського, 11 (другий поверх). Запрошуємо!

Людмила
МОРАР

ВАСИЛЬКОВІ РУШНИКИ

Оповідання

Адесь вулицею села йшла молода жінка. Розгублена і засмучена, несла свій біль в очах, що від сліз втратили колір. Її не радували ні пурпурові маки серед зеленої врунстої трави, ні барвінок та незабудки, що встелили землю під пишшо-зеленими яблунями, ні спориш, по якому щонаочі верталася з чужини. Затяглася у заквітчану хату на краю садка. Прочинила двері, де серед світлиці з виллошником у руді стояла Приська. Притрьомом, кинувши виллошника, жінка сплеснула в долоні.

— Ой, моя бідолашна донечко, де тебе водили ці кати прокляті! По яких дорогах ходили твої ноги та яку роботу робили твої ручечки? Изверги! Катюги! Ой, доню моя, кровиночко! Скільки я сліз виплакала та все просила Бога, щоб помилював тебе, вернув на батьківщину живу та здорову, бо ж немає на світі гіршої кари, як ховати своїх дітей.

Мати впала навколінці біля доньки, обцілюючи її з ніг до голови. А донька плакала мовчки, обіймаючи рідненьку матінку, яку не бачила довгих чотири роки.

— Ось невеликий подарунок, — витягнула із за пазухи тернову хустку, — оце і все, бо чемодан украли на вокзалі. — І залася слезами, згадавши не чемодан, а Василька.

Малюк був сином німця Шварца, який працював разом з нею у фрейлін з гестапо. Його закатували, бо запідозрили у шпигунстві.

Ідучи з Німеччини додому, жінка плакала. Розмови в потягу про війну і біль, яку вона принесла, і ненависть до фашистів. Сором та біль труїли її всю далекую дорогу. І таки витруїли все материнське тепло. Бо що скажуть люди, чи приймуть її з дитям від ворога? Хоча, який він ворог... Такий, як і вона, бідак, невільник.

Шварц непоказний, як і вона, закохав її синіми очиськами з першого погляду, з першого подиху. Бував ж таке. Притулилися одне до одного, мов завше зналися, з дитинства, а мо' й народилися разом. Так їм було любо та хороше поряд без слів. І війна не війна, і біда не біда. Все забувалося. І все ніби складалося гарно.

Разом працювали за житло та їжу. Він виконував всю тяжку роботу: рубав дрова, палив у печі та плиті, носив воду, купував продукти. А вона господарювала по дому.

Та задрість не має національності і статусу. Донесли сусіди, що нібито Шварц часто шепочеться з людьми на базарі, передає їм листівки.

А він просто хотів знайти свою рідню, яка жила в цій місцевості...

Синок народився, коли коханого вже не було. Німкеня малята терпіти не хотіла, та мирилася, бо дитя було спокійне, і плачу його вона ніколи не чула. Але завше шипіла, мов та змія: «Пицатиме та заважатиме тобі в роботі — уб'ю».

Валентині пощастило, бо вміла гарно куховарити, і це її рятувало від нападок люті Кірхен. Василько підростав схожим на свого татка, доброго та ніжного. Що то мале, але мудре! Уважно слухав казки та коліскові, а потім сам переповідав по-своєму темними вечорами. Обійме матусю, цілує й цілує її: в очі, в коси, в руки. Та шепоче: «Мамунцю моя дорога, як я тебе люблю, бо ти ж солодка, мов цукерка, і добра, як сонце, що зазирає шоранку до вікна та гріє мою щічку на подушці. Ти ж мене ніколи не покинеш?».

Пригорнувши крихітку жінка, втішала: «Хіба такого гарного хлопчика можна покинути?».

І ось жадане звільнення. «Додому, додому! — Хотілося кричати на весь світ від радощів. — Нарешті воля! Скоро побачу свої поля, ріки і ліси, почую мову, обійму людей рідних, які пережили війну...».

Та чим ближче був дім, рої думок гуділи в голові. Пропливали за вікнами вагона руїни та згарища. Спустошили, сплюндрували рідну землю вороги. А її, мов скотину, завезли в товарняку до Німеччини. І всі роки поводилися, мов із скотиною.

Проте було страшно повернутися з Германії в рідне село покриткою...

Та ти ж голодна і здорожилася та зболілася, аж чорна вся!

— Ой, мамочко... — упала підбитою куріпкою на лаву.

— У мене молочко є, слава Господові, корівку виростила з телички, що сестра Настя дала. І хлібчика житнього, свіжого, як ти любиш, сьогодні спекла, ніби знала, що золотий гість завітає. Чекала тя, всі очі виплакала, бо ж братика твого, Іванка вбито у тій клятій Германії. І могилки не знайдеш, не провідаєш, не поплачеш, не пожалішся... — Вихлипувала мати, накриваючи стіл святковою вишитою скатертиною та ставлячи горня з молоком, хліб...

Донька мовчки сіла до столу, мовчки випила пів склянки молока, впала на лаву і заридала.

— Донечко, та вдома ти вже, вдома! Глянь. І образи на покуті ті ж, всі бомбування перенесли. Рушники вишиті тобою ще не злиняли! Як погнали тебе, всі очі виплакала, сонця не бачила. А ти, красунечко моя, ціла-цілісінька, ручки гарненькі, ніжки взуті, кіски заплетені — все ж доладу буде тепер. Заживемо вдвох. Ну чого плакати? Все добре: і яблука виродили, і жито колосом налилося, жатимемо скоро...

Обіймаючи та цілуючи, втішала мати свою доньку. І сонце впало за обрій тяжким свинцем, і небо вкрилося чорними хмарами.

Де те світло, що зігріє зболілі серце та душу, щоб простити самого себе? Чи, може, довіку їй не буде прощення за скоєне?

А Валентина вночі не спала — плакала. На ранок неслухняними спухлими губами призналася матері.

— Мамочко моя дорогенька, що я наробила! Все мені болить і в грудях, що кормили, і внизу живота, ніби оце згадалося, як я носила свого Василька.

— Якого Василька? — стрепенулася стара.

— Та синочка свого, синочка!

— Де ж він? — приголомшено присіла мати на лаву, думаючи, що донька нездорова.

— Покинула на вокзалі.
— Покинула? Свою кровиночку, як непотріб?
— Ой, мамо! — скрикнула, заламуючи руки. — Боялася, що люди скажуть — покритка німецька, заплюють, зганьблять, і на вулицю не вийдеш. А як дитині жити у ненависті людській, змалечку принижений та чужий серед наших дітей?

— Ти ж моя дурненька! — пригортаючи згорьовану доньку, шепотіла мати. — Язика у людей довгі на весь світ, але наших вікон не запутали б. І розмови, наче вода в річці, біжать, біжать та й вибіжать. Є і мудрі люди, що бачать світ не тільки чорно-білим. Та й що, інших новин та клопотів по війні немає? А дитятко було б як знахідка, розраювало б та тримало нас у цьому тривожному світі — є ж для кого жити. Ну, що ти собі таке страшне надумала? Світлішого та розумнішого серед людей більше. Дурне забувається, а добре лишається. Дивися, і синочок прижився б між поговорів.

— Якби то все так просто було. Василечко ж від Шварца. На війну його не взяли, бо був малий ростом та косоокий, забрали і завезли працювати на завод. А коли став кволим та недужим, пустили на всі чотири сторони. Ось він і пішов у найми до поважної німкені. Там ми зустрілися й полюбилися. Мамо, якби ти знала, як було з ним мені любо та затишно! А як людям, коли в кожну сім'ю разом із німцями прийшла біда: смерть, нестатки, знущання. Так вони мають право думати, що всі німці — то фашисти, кати й убивці. Багато хто навіть, зачувши німецьку, закипає злістю. А мені трапився добрий, розумний німець. Не можна під одну гребінку...

— Всім цього не розтлумачиш, особливо людям недолугим, доню, а розумні й так знають.

— От бачиш, тому й подумала, що життя нам не буде з дитиною в селі.

— Доню, то ж ти могла б поїхати туди де тебе не знають.

— З дитиною на руках де прилаштуватися на роботу?

— Зі мною б залишила, поки обжилася на новому місці. Корівка є, кури. Городини виродило — не голодували б. А внучок дзвіночком би бігав коло мене.

Валентина припинила ридати, витерла долонею слези. Вмить, ніби щось зрозумівши, швидко встала з лави, зібравшись та мовчки пішла до дверей.

— Ти куди? — остовпіла стара Приська.

— Знайду свого Василечка, мамо, знайду.

— З Богом... — перехрестила Приська доньку у дверях.

На вокзалі людей і людей... Ідуть, біжать у світи чи вертаються до рідної хати.

Валентина розпитувала людей поблизу лави, на якій лишила вчора синочка. Ніхто нічого не знав, вчорашні подорожні вже поїхали.

Касирка згадала: «Так, бачила хлопчика, що кликав маму... Прийшла жінка і забрала і дитину, і валізу. Я подумала, що то мати його». На вокзалі нічого не знали і ніякого хлопчика не підбирали.

Повернулася Валентина одна додому. Щодень плакала і вночі не могла спати, скидалася від плачу: «Мамо! Мамочко моя!», — щонаочі чувалося їй.

Приська поїла доньку травами. Чи від них, а чи з жалю стала Валентина не така, як треба. Ніби недочувала, коли зверталися до неї, дивилася затуманеним поглядом крізь людину. Була мов сонна і майже не розмовляла, не виходила з хати. Єдине, вишивала чудні рушники з квітами, схожими на дітей. Заполонили ними хату.

І лунало їй здаля ледь чутно: «Ма-моч-ко!...». Стрепенеться на мить і далі вишиває.

СЛУХАЙТЕ РАДІО «КУЛЬТУРА»

Радіо «Культура» слухайте в мобільному додатку **suspilne.radio**, в цифрових пакетах усіх кабельних телеоператорів України, на сайті **www.ukr.radio**, а також на хвилях. Ось деякі з них.

FM:
Київ — 97.6;
Харків — 91.6, захід Харківської області (Богодухів, Валки, Коломак, Краснокутськ) і схід Полтавської області (Карлівка, Чутове) — 98.9;
Вінниця — 100.9;
Волинь: Луцьк — 101.9, Ковель — 88.1, Любешів — 105.2;
Донецьчина: Гірник (Покровськ, Куракове, Селідове, Новогродівка, Мирноград, Красногорівка) — 102.6, Краматорськ — 91.3 МГц;

Житомирщина: Житомир — 90.6, Олевськ — 101.9, Новоград-Волинський — 103.2; Закарпаття: Хуст — 106.8;
Запоріжжя — 87.8, Бердянськ — 90.1;
Івано-Франківщина: Івано-Франківськ — 91.0, Верховина — 101.7, Долина — 106.6; Київщина: Тетіїв — 104.7;
Кіровоградщина: Кропивницький — 91.8, Благовіщенське — 90.9, Гайворон — 107.2, Олександрія — 105.7;
Львівщина: Доброміль — 92.5; Луганщина: Бахмутівка — 91.6; Миколаїв — 100.1;
Полтавщина: Полтава — 89.5, Красногорівка, Велика Багачка,

Хорол, Шишаки — 104.2, Гадяч — 102.1, Кременчук — 99.6;
Сумщина: Охтирка — 103.7, Білопілля — 91.1;
Тернопільщина: Шумськ — 91.4; Хмельниччина: Кам'янець-Подільський — 102.8;
Черкащина: Сміла — 90.3;
Чернігівщина: Козелець — 99.6, Ніжин — 90.9, Прилуки — 98.9, Холми — 101.2;

Херсонщина: Нижні Сірогози — 98.8, Чаплинка — 95.3.

УКХ:
Львів — 67.04;
Рівне — 66.53;
Дніпро — 66.74;
Одеса — 72.14;
Чернівці — 67.97;
Маріуполь — 69.44;
Кривий Ріг — 69.56;
Мелітополь — 66.14;
Ізюм — 70.46 МГц.

Більше частот знайдете тут: <http://ukr.radio/maps>
Телефон прямого ефіру: **044-239-62-95**.
Viber для запитань і дискусій: **093-834-59-50**.

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

У ці дні святкують своє народження талановиті малюнки — Людмила МОРАР і Ольга ГУРА — 10 листопада, Антоніна ГЛУЩЕНКО — 13.

Спільними рисами цих талановитих жінок є творча самобутність, оригінальність і бажання розвивати свою майстерність. А ще дивний збіг — любов до квітів у всіх трьох.

Вітаємо письменницю Людмилу, мисткиню Ольгу й публіцистку Антоніну з їхніми уродинами.

Зичимо здоров'я і наснаги. І хай розцвітають Ваші таланти і квіти на вітих рідним, друзям і всім землякам.

Творча братія.

Віталій КРАШЕНІН

Загадкове життя рабині і матері великого князя Київського

Малуша — мати Володимира, великого князя Київського, не є відомою історичною особою. І це дивно, адже вона — мати найвідомішого персонажа в історії Русі, історії України. І тому її генеалогія мала б бути вивчена, як кажуть, уздовж і уперек.

Проте, продовжуючи досліджувати життєпис бастарда, ми не змогли знайти жодної точної інформації про Малушу і її батьків. Тут багато загадок, і ми спробуємо їх розшифрувати, заручившись різними версіями. З'ясуємо: хто така Малуша та звідки родом.

Офіційно, Велика історична енциклопедія нам повідомляє: Малуша Любечанка (бл. 940-944-?) — ключниця-рабиня великої княгині Ольги, наложниця її сина, великого князя Святослава Ігоревича, сестра Добрині, мати Володимира Святого. Ім'я її батька відоме завдяки «Повісті временних літ» — першого давньоруського документу, який повідомляє нам, що Малуша, ключниця княгині Ольги, була сестрою Добрині, «батько ж їм був Мал'к Любечанин».

ХТО Ж ВІН ТАКИЙ, МАЛ'К ЛЮБЕЧАНИН?

Є кілька гіпотез.

Балтійський купець Мал/Малк/Малко, родом з міста Любека. Де був цей Любек, можна тикати пальцем, версій багато, але це вже інша тема.

Древлянський князь Мал. Після того, як за розпорядженням невтішної княгині Ольги був спалений Іскоростень, всі жителі звернені в рабство і розігнані в різні міста Русі. Князя Мала, можливо, Ольга відправила в Любеч.

Відповідно до ще однієї гіпотези, батьком Малуші і Добрині був один з супроводжуваних єпископа Адалберта, які прибули до Києва через чеське Лібіце.

Як би там не було, батько Малуші жодного ясного сліду в історії не залишив. Про матір її взагалі нічого не відомо.

Сама ж Малуша перебувала на службі при княгині Ользі, статус її теж був не дуже зрозумілим. З одного боку, через неї, Володимира прозивали «робичич» — тобто рабині син. З іншого боку, низьким її становище теж не назвеш. Адже ключницею просто так не стають. Так, Іпатівський літопис вже не називає її рабинєю, а милостивицею — та, яка роздає милостину бідним.

ЯК СИН РАБИНІ СТАВ ВЕЛИКИМ КНЯЗЕМ

Подивимося на обставини життя Малуші. Якщо провести паралель із сьогоденням, то її посада була подібно до якоїсь дрібної робітнички на величезному підприємстві. Що могло статися, що на неї звернув увагу сам князь? Чи тільки краса могла його полонити? Можливо, ще й розум дівчини.

Адже ключниця відала усіма господарськими справами, а це клопітно. Завжди потрібно тримати в умі, скільки запасів і де вони є на господарстві, які запаси потрібно поповнити, чого не вистачає і так далі. У таких турботах проходили усі її дні. Тут не сховатися від людських очей, доводиться бути комунікабельною, привітною. Ось так можливо і сподобалася господарська дівчина великому князю київському Святославу.

Сам Святослав був воїном у повному розумінні цього слова. Його порівнювали з великим Олександром Македонським. Не любив сидіти в Києві, довіривши управління внутрішніми справами матері, вважав за краще вести зовнішні справи особисто.

Військові походи неминуче додавали легендарності і слави його особі. Ніхто не міг змусити Святослава змиритися з чим-небудь, крім матері. Тим дивніше, що він не побоювався викликати її гнів, коли зійшовся з Малушею. Ольга ж, дізнавшись про вагітність ключниці, вислала її геть. Але ні, не варто переживати, вона не прогнала вагітну жінку невідомо куди, а посла-

ла в конкретне місце — далеке село Будятине, де благополучно й позбавилася тягара. Згідно з літописом, поруч з нею був брат Добриня, який і взяв на себе турботу виховання племінника.

Де саме це село, досі точаться дискусії. Одні локалізують його десь під Псковом, інші — на Волині (село Будятич, тепер на межі з Нововолинськом — околиці міста).

Подивимося на цю історію під іншим кутком. На мою думку, не все так просто в походженні Малуші. Адже варто пам'ятати, що у Святослава було кілька дружин і сотні наложниць. І з кожним походом їх ставало ще більше. А отже синів у Святослава теж було безліч. Але чомусь саме бастарда якоїсь рабині офіційно визнали і викликали до Києва на правління. Щось тут не так.

Багато фактів говорять про те, що Малуша — рабиня по праву війни, тобто не по народженню чи борговому зобов'язанню. Її положення наклало відбиток на життя Володимира. Ставилися до нього з різним ступенем презирства. Брати кепкували, бабуса не любила. Поруч був тільки дядько, який втішав. Він же навчав не прощати. Коли під час сватання до Рогнеди Володимир отримав відмову, та ще приправлену насмішкою: «Не хочу за робичича, хочу за Ярополка», Добриня зробив усе, щоб племінник не залишив без покарання цю фразу.

Про Малушу літописці згадували і в «Повісті временних літ», і в «Іпатівському літописові», але всі письмові відомості про неї обриваються після народження Володимира. У народній же пам'яті з її днем пов'язано закінчення року за старим стилем, 13 січня.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ВЕРСІЇ ПОХОДЖЕННЯ МАЛУШІ

Версія перша, конспірологічна. Хазарське походження

Ця версія багато кому може не сподобатися, але вона блукає в історичних колах, тому її треба озвучити. Володимир не був сином рабині, а рабичем. Добриня не Добриня, а Добран. І він, і Малка-Малуша — хазари за походженням, тобто євреї.

Використовуючи інститут т.зв. єврейських дружин, наложниць, шляхом спокушання провідних представників держав, князів, завойовується спочатку вплив, потім усувається еліта, цвіт нації, потім ліквідується сама держава. Так було в Персії, в Єгипті та інших великих державах. Самому Святославу на момент народження Володимира було близько 9-12 років. Тобто, йому було дуже легко «запудрити» голову — ним керували плотські утіхи, а не розум.

На думку деяких істориків, Малуша — донька хазарського раввина Малка. Звідси, начебто, і пішло образливе «рабич» у бік Володимира. У порівнянні з давньоєврейської, Малк — цар. Ім'я Добриня — це перефразоване від

«Добран», що з давньоєврейської означає «бовтун, оратор, говорун».

У своїх справах та вчинках і Малуша, і Добриня, і Володимир відповідали єврейському типу мислення та поведінки. Малуша наприклад, як і усі єврейські жінки, добре рахувала, метикувала і займалася суто економічними, торговельними, «бізнесовими» справами.

Добриня же був дуже хитрим і жорстоким, що передалося і його племіннику Володимиру, якого було важко стримати в плотських забавах: він був сексуально-неврівноваженим, часто перебував у глибокій депресії, важко реагував на образи. Якщо відкрити історію, то усі ці риси дуже властиві саме представникам єврейського, або мішаного з євреями (полукровкам) народу.

Княгиня Ольга розгнівалася не так від того, що її син Святослав сплутався у хліві з її ключницею, скільки від того, що остання належала до мерзенного, на її думку, експлуататорського роду євреїв. Вона вислала Малушу в село, де і з'явився на світ байстрюк напівєврей рабинич-раввинич Володимир.

В майбутньому слово раввинич, знову ж за співзвучністю, буде наполегливо замінюватися синонімом «син рабині», рабинич.

Щодо Добрині, то він міг бути хазарським богатирем, який поступив на службу до Святослава. Потім Добриня відіграв велику роль в хрещенні Русі, в придушенні повстання волхвів, яке після християнізації піднімалося у кожному місті Стародавньої Русі.

Ось така смішна, на перший погляд, версія. Але у кожній казці є доля правди. Дійсно, глибоко проаналізувавши вчинки і життя князя Володимира, можна припустити що він є зрадником, який спочатку за добрював населення Перуном, а потім хрестив «вогнем і мечем». Якщо брати закони тих часів, то це зрада. І це все виглядало насправді так, якби зараз хтось в один момент раз і назавжди заборонив людям святити паску і розмальовувати писанки. Це був би дуже важкий, підступний удар, а фактично жорстокість і ненависть до власного народу. Але, якщо вважати Володимира раввиничем, то він успішно виконав заповіт Тори щодо гоїв.

Версія друга, оптимальна. Древлянське походження

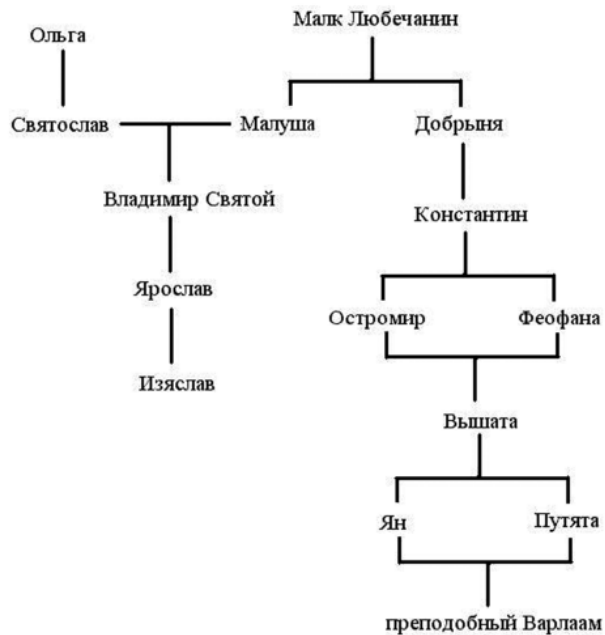
Найбільш зважена, на нашу думку, версія.

Прихильники цієї версії оперують тим, що Добриня, брат Малуші — цілком слов'янський персонаж, герой народних казок, один з найбільш популярних персонажів

саме слов'янського фольклору, богатирського епосу.

Отож Добриня — син Мала Древлянського. Того самого Мала, який сватався до княгині Ольги, яка згодом знищила древлян, а Мала вислала до Любека. Відтак, можливо, Малуша з Добринею таким чином потрапили до княжої родини, де Малуша була не просто прислугою, а домоправителькою.

Сліди Мала губляться після 945 року. Ймовірніше за все, він не уникнув помсти княгині, але на думку історика Прозоровського, він був узятий у полон і переселений. Прізвисько «Любчанин» він пояснював тим, що Ольга після древлянського погрому нібито виселила його в

Любеч на Чернігівщині. Відповідно, діти його потрапили в рабство як полонені, але не поряд з усіма. Версія ґрунтується на факті визнання Ольгою бастарда Володимира нарівні з законними синами Святослава, а також — непорушності становища Добрині в Новгороді і його успішної кар'єри. Усе це, на думку вченого, свідчить про його аристократичне становище і «законні» родинні зв'язки через сестру Малушу.

Ця версія була забута. А відроджена у 1971 році в статті «Древлянське походження князя Володимира», опублікованій в «Українському історичному журналі». Версію дуже добре обґрунтував у своїй книзі Анатолій Маркович Членов — «Слідами Добрині» (Тижневик «Форпост» публікуватиме працю на своїх сторінках. — Ред.).

Для тих, хто думає, що ім'я Малуша — не українське, є словник Даля. Він повідомляє, що слово, антропонім «Малуша» утворене від прикметника «малий». Або ж це жіноча форма імені «Мал». Ім'я Малуша могло означати, що вона була молодшою донькою в сім'ї або була маленькою, тендітною, найменшою, малого зросту.

Версія третя. Неправдоподібна. Західнослов'янське походження

У контексті дослідження чесько-баварських торговельних зв'язків Русі, логічно укладається гіпотеза про чеське походження Малка Любчанина.

Як вихідце із чеського міста Лібіце, звідки недалеко і до ободритів, Малко міг відігравати вагому роль в орієнтованих на захід торговельних операціях.

Ім'я Малко є, очевидно, лише слов'янським прізвиськом батька Добрині і Малуші. Західні хроністи подають його як 'Kalufcza' чи 'Kalufca', що відображає, вірогідно, одну із форм нім. 'Nikolaus' ('Klaus', 'Claus') — с. 392, та похідні від нього слов'янські форми 'Калуса'. Це ім'я збереглося у назві села, що граничить із Будятичами й знає під назвою 'Калусів', відомості про яке сягають зламів XV-XVI ст. (Юрій Діба. Батьківщина святого Володимира: Волинська земля у подіях X століття. — Львів, 2014).

Із ПІВЛ знаємо, що Володимир доводився сином київському князеві Святославу Ігоревичу та Малуші. Аналіз інших джерел дає підстави стверджувати, що матір князя була донькою міжнародного купця Калусі Мала, який походив з відомого чеського града Лібіце. Згодом він перебрався на Волинь, де при трансєвропейському торговельному тракті Булгар-Регенсбург мав села Калусів та Будятич (тут народився його внук Володимир). (Ігор Мицько. Болгарське коріння Володимира Святославовича).

Версія четверта. Малодосліджена. Скандинавське походження

Малуша — це слов'янізована форма дуже поширеного в Рюриковому домі скандинавського жіночого імені Малфріда. (Похідне від чоловічого сканд. Malmfríðr). Про популярність цього імені на Русі і його поширення в княжому середовищі можна почитати «Імена руських князів в X-XVI ст.» історика Успенського.

Це ж стосується й імені її батька: усічена слов'янізована форма якого Мал походить від mál — справа; мова; нарада. Представлена в літописі у вигляді Мал'к Любечанин.

В Іпатівському списку, до речі, його дочка не «ключниця», а «милостивица». Гордій, шляхетний Рогнеді зрозуміло не до душі припало сватання якогось бастарда, вона на більше претендувала — звідси і презирливе «робичича». Відмовляла вона не напівкрівці, а незаконнонародженому, не рівній по сану собі людині — княжній з роду Скульдунгів.

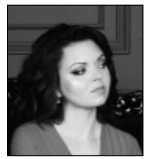
«СПАДЩИНА ПРЕДКІВ»

6478 В лѣ. ѿс. ѿ. ѿи. Стославъ посави Ярополка в Кыевъ. а Шлга в Деръвѣхъ. в се же время придоша люде Новгородстии. просаще княза себѣ. аще¹ не поведе к нѣ. то нѣтъ земь² княза себѣ. и рѣ к нимъ Стославъ. а бы кто к³ вѣ шель. и шпрѣса Ярополкъ и Шлгъ⁴. и рѣ Добриня проситѣ Володимира. Володимиръ бо бѣ ѿ Малуши милостивецъ Шльжинъ. сестра же бѣ Добриня⁵. шѣ же бѣ има Малко Любчанинъ. и бѣ Добриня. оуи Володимиру. и рѣша Новгородци Стославу⁶. вѣдан ны Володимира. и поима Новгородци⁷ Володимира⁸ себѣ. и иде Володимиръ съ Добринею оуемъ своѣмъ к Новгороду. а Стославъ къ Переяславцю⁹.

толко¹⁰. и пристроиша Грѣци. рѣ. тысящъ на Стослава⁶. и не даша даня. я поиде Стославъ на Грѣки. и изидоша противу Руся. видѣвъ¹¹ же Русь и оубошася зѣ. || множества вой. и л. 28 рѣ Стославъ. оуже намъ нѣкъмо са дѣти. и олею и неволєю стати протяву. да не посрамы земли Руски. но лажемъ¹² костью ту. и мртвѣмъ¹³ бо сорома¹⁴ не масть¹⁵. аще ли побѣгнемъ то срамы нѣ¹⁶. и не имамъ оубѣгнати. но станемъ крѣпко. азъ же предъ вами понду. аще моя глава¹⁷ лажеть. тоже¹⁸ промыслите ш себѣ. и ркоша вой идеже глаъ твоа лажеть. ту и главы наша сложы¹⁹. и исполчишася Русь. и Грѣци противу. и сразистася полка. и шступиша Грѣци Русь. и бы съча

Малуша завжди існуватиме поза часом

Наталія
ВЕРБИЦЬКА,
дизайнерка

Ми повертаємося до пройденого, здавалося б, етапу. Можливо тому, що у вчорашньому дні лишилося чимало невикористаного, знехтуваного. Йдеться про резерв ідей та пропозицій, застосування і розвиток яких зробили б Малин привабливішим.

Тому сьогодні пропонуємо ще раз прислухатися до ідей креативної пані, підтримати їх, коли знову стане актуальним тема брендування Малина, туристичної привабливості і репутабельності міста.

Вважаю, що брендувати потрібно саме образ Малуші і ніщо інше. Пояснюю чому.

Малуша поєднує у собі ряд сильних концепцій: маги Володимира Великого — жінка, яка народила хрестителя Русі.

Донька Князя Мала — статус додає благородні риси до образу.

Ключниця Княгині Ольги — довірена і відповідальна особа.

Жінка — маркетинговий момент, оскільки до правильно сформованого образу жінки тягнуться цільові аудиторії: від малюків і підлітків до жінок/чоловіків, людей похилого віку.

А тисячолітня історія образу? Хто не знає своєї історії, не має майбутнього.

Країни і міста світу відомі саме своєю історією, цінують її та адаптують під сприйняття сучасного споживача. Чим глибше у віки, тим краще. Образ може переплігатися легендами та цікавими переказами. Малуша існуватиме поза часом.

Символом бренду можуть стати ключі. Бо мають сильний підтекст. Відкривати. Довіряти. Підбирати. Низка (в'язка). Відкривати щось нове чи таємниче, знаходити істину. Довіряти чи давати на збереження іншій людині — принцип здорової взаємодії між людьми. Підбирати можливий варіант розвитку подій та обирати найкращий.

Низка — принцип роботи в команді. Коли кожен, як окремий ключ, має своє призначення, але тримається у в'язці з іншими, оскільки всі разом є частиною чогось одного, цілісного і важливого.

Тобто кожен, хто народився, живе, приїхав до Малина, відкриє його для себе у свій час тільки зі своєї особистої сторони: «Відкрий свій Малин», «Знайди/підбери свій ключ від Малина», «Відкрий Малин для себе» і т. д.

Декоративна цінність символу «ключ» — форма ключів періоду Київської Русі достатньо цікава та стримана, що дозволяє розробити безліч дизайнів для об'ємної сувенірної продукції — магнітиків, брелоків, сувенірних ключів (статуеток) для почесних громадян чи шанованих гостей міста; принтів для друку на дрібній сувенірній продукції — від обкладинок для паспорта

до наліпок, блокнотів до зображень на кавових паперових стаканчиках, невеликих текстильних виробів на зразок еко-сумочок чи сумочок для окулярів тощо; створення складних цікавих композицій та сюжетів принтів у стилі поп-арт для друку на футболках, кепках, світшотах.

Такий підхід популяризуватиме бренд і символ міста серед підлітків і молоді.

Для популяризації бренду і символу міста серед найменших бажано створити казку-легенду... Проілюструвати таку невеличку книжечку та видати її.

Бажано створити також м'яку ляльку — малюнку Малушу. Використати природні матеріали та машинну вишивку. Таким чином Малуша буде відома майбутнім малинчанам з їхнього народженням.

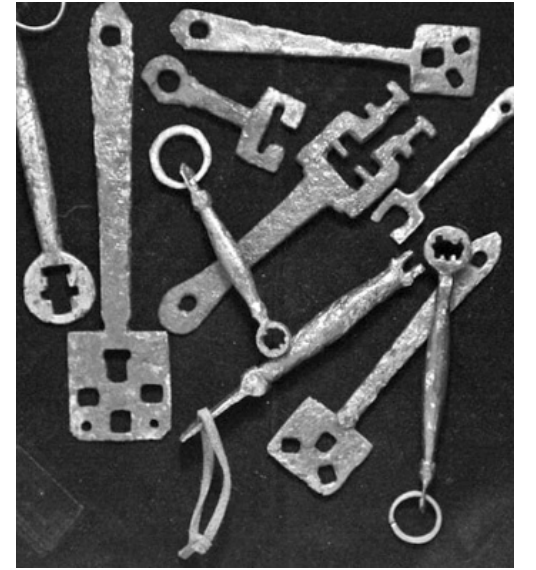
Любов до міста та його історії потрібно виховувати з раннього дитинства. Якщо частина покоління уже втрачена, то варто виростити нове покоління, яке по-справжньому любитиме та цінуватиме свій історичний дім.

Взагалі, брендування надзвичайно важливий процес і потребує залучення фахівців своєї справи. Власними силами тут не обійтись. Погджений концепт у майбутньому треба передати графічному дизайнеру, який забрендував уже не одне місто і знає всі нюанси у розробці сучасного логотипу — легкого і зрозумілого для сприйняття.

Малину б не завадив і стилізований власний шрифт у майбутньому. А це все чималі кошти.

Для швидкого сприйняття бренду на слух варто ввести у продаж продукт, де звучить ім'я Малуші, у всі кав'ярні міста, на зразок «Печиво від Малуші», «Узвар Малуші», «Трав'яний збір Малуші» і так далі. Так бренд приживеться швидше, бо споживач щодня читатиме його у переліку своїх улюблених смаколиків.

Отже, моя позиція: бренд міста — Малуша, символ бренду — ключі.

У ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Нащадки шляхтичів не піддавалися русифікації і трималися рідної мови

Минулого числа читав дослідження Василя Тимошенка про Василя Скуратівського як околичну шляхту. Можливо, читачам не мені цікаво поглибити свої знання про цю сторінку історії, краєзнавства й нашого походження з допомогою ще однієї праці — нарисувати кандидата історичних наук Василя Балушка.

Зацікавлений читач

Василь БАЛУШОК,
кандидат історичних наук

У фільмі «Вогнем і мечем» режисера Єжи Гофмана гетьман Богдан Хмельницький після перемоги під Жовтими Водами просить татарського союзника Тугай-бея віддати йому рядових полонених шляхтичів: — Вони — русини, і я їх заберу до свого війська.

Серед полонених був і майбутній генеральний писар та гетьман Іван Вигівський, що походив із православної шляхти з Овруччини. Після його переходу на бік козаків до повсталих пристали й інші Вигівські, які жили в селі Вигів.

Козаки Хмельницького, надто перепраха, воювали переважно проти середньої та дрібної української шляхти. На Поділлі, Волині, Наддніпрянщині вона чисельно значно переважала польську. І на ній, як найближчий територіально, передусім лежав клопіт з організації відсічі козацьким військам. Не оминуло її й посполите рушення, тобто шляхетське ополчення. «Козаки й селяни, грабуючи панські оселі, не дуже-то розбирали, якої віри й національності пан держався», — писав історик і письменник Орест Левицький у документальному оповіданні про пригоди шляхтича Прокопа Верещака за часів Хмельниччини.

У 1650-х до Овруцького гродського уряду зі скаргами на козацькі «розбій та гвалти» не раз зверталася дрібна православна шляхта. Зокрема й «чернь» відбирали в них і знищували «привілеї від королів польських». Тобто важливі документи, що підтверджували шляхетство. Зрештою, головною причиною Хмельниччини було бажання козацтва домогтися рівних зі шляхтою прав. Бо козаки, як і шляхтичі, були людьми збройного ремесла. Зі створенням власної держави на Лівобережжі козацтво, принаймні в частині України, вибороло собі роль нової еліти. В іншій частині — на Правобережжі й у Галичині — нею залишалася шляхта.

Цілі гнізда поселень нащадків дрібної української шляхти в Україні

збереглися до сьогодні. Частина з них є дуже давніми, а нащадки шляхтичів у них живуть цілими околицями-кущами сіл і містечок. Тому таку шляхту називають «околичною». Її нащадки є на Волині, на Поділлі, Київщині та Житомирщині. Багато їх у Галичині, зокрема в районах міст Самбір, Дрогобич, Стрий, Жидачів, Калусь, Коломия, Турка та ін.

Заушша біля Коростеня на Житомирщині — одна з найбільших шляхетських околиць в Україні. Тут обабіч річки Уж, яка колись звалася Ушою (звідси й назва), розташовано понад 40 сіл, заселених нащадками дрібної шляхти — Вигів, Недашки, Скурати, Мелені, Бехи, Каленське, Білошиця, Чоповичі, Васьковичі, Ходаки, Дідковичі тощо.

Ці села майже всуціль заселені Вигівськими, Недашківськими, Скуратівськими, Меленівськими, Бехами, Каленськими, Білошицькими, Чопівськими, Васьківськими, Ходаківськими, Дідківськими тощо. Із часом, коли роди дуже розрослися, вони розгалужувалися на так звані придомки. Приміром, Меленівські поділені на Васяновичів, Стретовичів, Мойсієнків, Самойленків, Грищенків.

Свої родоводи вони ведуть від місцевих бояр — васалів київського воеводи, а ще давніше київського князя. Наприклад, за ревізією 1571 року в Скуратах жили четверо бояр Скуратівських, які несли військову службу, в Ходаках — десятеро Ходаківських, у Меленях — п'ятеро Меленівських. Ідеться лише про голів сімей, бо членів їхніх родин не заведено було враховувати.

Бідне, але говорове Заушша постійно воювало з овруцькими старостами. Ті, маючи під боком стілки переважно незаможної шляхти, намагалися поживитися за її рахунок. Та заушани відстоювали своє шляхетство. І на судових процесах, і виганяючи старостинських урядників силою зброї. Удавалися й безпосередньо до короля. Так, 1598 року аудієнцію в Сигізмунда III Вази отримав один із Бехів. Був «у скромній хлопській сермязі, в ходаках, але із шаблею при боці, з вусами по-шляхетськи бундючними».

Шляхта із Заушши завжди мала українську (руську, за тодішньою самоназвою) самосвідомість. Приміром, 1680 року стався такий інцидент: брати Меленівські після хрещення за католицьким обрядом дитини їхньою сестрою, замінною за поляком, викинули немовля на подвір'я, вигукуючи: — Хай не множитья між нами собачий людський народ, хай його пси з'їдять.

Христофор Вигівський — родич Івана Вигівського — напередодні Хмельниччини закохався в панну Маріанну Ласківну, доньку брацлавського урядовця Федора Ласка. Але йому, дрібному шляхтичеві, відмовили. Коли піднялося повстання, Христофор Вигівський скористався з цього. Як пишуть у протестації, брат дівчини та її опікун Стефан Ласко (батька вже не було серед живих), панну захопив «козацьким правом». Тобто викрав і взяв собі за дружину. У записі нічого не згадано, як ставилася до цього сама Маріанна Ласківна. Можливо, що не мала нічого проти, бо серед шляхти такі романтичні пригоди були в пошані.

Нащадки шляхти Заушши, що живуть на Поліссі далеко від індустріальних центрів, і сьогодні вирізняють себе з-поміж доволішніх «мужиків». Хоч мають близький до них побут. Їхні жінки й дівчата також працювали у полі — дрібна шляхта обробляла землю сама. Але, на відміну від селян, носила одяг, ближчий до міського. Спали не на полу, а на ліжках, будували хати з дерев'яною долівкою, перед житлами мали квітники тощо.

У нас і тепер у селі списки на вибори чи там ще якісь коли складають, то зразу пишуть усіх шляхтичів, а тоді вже «мужиків» — тих і тих в алфавітному порядку. Але обов'язково «мужиків» пишуть після шляхтичів, — розповідає Олександр Васянович-Меленівський із села Мелені Коростенського району на Житомирщині — історичній Овруччині.

Таке ж укладання громадських списків — спочатку шляхтичі, а потім «хлопи» — побутує й досі у селі Витвиці Долинського району на Івано-Франківщині.

До Другої світової війни місцева шляхта не одружувалася з «хлопами», і навіть зараз це трохи є, — розповідає 73-річний Михайло Витвицький. — Батьки не дозволяли. Були різниці в одязі шляхти від «хлопів». Наприклад, у 1950-х «хлопка» посміла запнутися як шляхтянка і прийшла до церкви, то жінки-шляхтянки зірвали з неї хустку й подерли на шматки.

У Витвиці й сьогодні в церкві шляхта та «хлопи» стоять по різні боки. Дрібна українська шляхта Галичини трималася «руської віри» — греко-католицького віровизнання. По деяких селах навіть у колгоспах окремо були «шляхоцькі» бригади й «рустикальні» — селянські, «хлопські».

— Шляхетські діти мусили краще вчитися за «хлопських», бо так треба

було, — продовжує Витвицький. — А коли в якій шляхетській сім'ї з'являвся п'яниця, то родичі його всі дуже пильнували, щоб не показався п'яним на людях. Ну бо як то шляхтичеві та бути п'яком? Це пам'ятаю, як малим я вкрав помідори з чийогось городу. То мама застала їх віднести, віддати й перепросити.

Шляхтичі перші пішли в Українські січові стрільці, а пізніше в ОУН-УПА. А вже за ними потяглися «хлопи». Мій дядько Степан Витвицький загинув у січових стрільцях. Прийшов після боїв із поляками, коли наших розбили, весь поранений, рука на перел'язі. А діди кажуть: «Шо ж ти, хлопче, сам прийшов, а Україну не відстояв?». І він тоді забрав гвинтівку у пішов знов, і вже не вернувся. А у нього дівчина була, то довго замів не виходила, все його чекала. А молодший брат його, мій дядько Іван, коли виріс і вивчився, написав слова пісні «Повівав вітер степовий».

У Центральної України нащадків української шляхти сьогодні називають «поляками», а в деяких місцевостях «дворянами». Тим, хто за допомогою збережених документів у XIX ст. довів російській владі власне шляхетство, як-от околична шляхта Коростенщини, ті «дворяни». Саме звідти походять люди з прізвищами Вигівські, Недашківські, Скуратівські, Стретовичі та ін. А ті, хто таких документів не зберіг, стали «поляками».

У часи найбільшої русифікації те середовище найстійкіше трималося української мови й культури. Коли цих людей запитуеш, чи вважають вони себе поляками — бо серед них чимало римо-католиків, — то зазвичай відповідають, що це, мовляв, їхні предки такими були, а вони вже українці.

9/10 шляхти, що воювала проти козаків під Жовтими Водами й під Пилявцями, були русинами-українцями, за підрахунками історика Антонія-Йосипа Ролле (1830-1894).

Він проаналізував актовий матеріал і наводить конкретні прізвища цих українських шляхтичів, зокрема з Овруччини: Олександр та Семен Закусили, Олександр Бех, Олександр Сербський, Ян Кевлич із розгалуженого роду Дідківських і багато інших.

Доля їхня виявилася різною: дехто далі боровся проти повсталих, хтось загинув, а деякі пристали до козаків. Більшість козацької старшини походила з дрібної шляхти й мала свої герби.

Царський уряд більшість дрібної шляхти перевів у селяни.

Відзанападу Київської Русі до XVI ст. на українських землях нобілітет — провідну суспільну верству — стано-

вило боярство. Його верхівка звалася зем'янами. Саме на плечі цих бояр лягав обов'язок боротися з ворогами, бо це був збройний стан, подібний до європейського рицарства. Аристократією були давні княжі роди — Острозькі, Вишневецькі, Заславські, Збаразькі, Несвізькі, Сангушки, Чорторійські, Ружинські, Курцевичі, Полицькі, Вороневські та інші.

У середині-другій половині XVI ст., зі входженням України до складу Речі Посполитої, бояри отримали шляхетство. У Галичині, що перебувала під польською владою ще з другої половини XIV ст., це сталося на століття раніше. Приблизно тоді ж серед української шляхти поширилися й прізвища із закінченням -цький, -ський, які заведено вважати польськими. Насправді вони є шляхетськими й означають власність на маєток у певній місцевості, від назви якої й утворені. Наприклад, Вигівські — власники села Вигів, Загоровські — Загорова тощо. І поширені вони були серед шляхти не тільки польської, а й української, білоруської, чеської та словацької. Ці прізвища є відповідниками до німецьких рицарсько-аристократичних прізвищ із «фон» і французьких із «де».

На межі XVI-XVII ст. руські княжі роди або вимерли, або полонізувалися й переходили в католицизм. В Україну хлинули й суто польські магнатські роди — Потоцькі, Конєцпольські. Та численна пересічна шляхта залишалася переважно місцевою — православною або, пізніше, уніатською. Дрібних польських переселенців-шляхтичів у Правобережну Україну було не так багато, щоби сполонізувати місцевий шляхетський загал. Та й їхали сюди дрібні шляхтичі не так із Польщі, як із Волині та Галичини. А прибули поляки, беручи шлюби з українськими шляхтянками, самі в більшості українізувалися. Єдине, що могло в них лишитися з «польськості», — римо-католицьке віровизнання.

У 1793-1795 роках Правобережжя приєднали до Росії. Царський уряд, одразу по придушенню польських повстань 1830-1831-го й особливо 1861-1863 років, провів масштабну ревізію шляхетства. Дрібним шляхтичам, які мали відповідні документи, надали дворянство, попри незможність. А тих, у кого документи не вціліли, перевели в «однодворці» — одну з категорій державних селян. Таких виявилася більшість. Та вони все одно не злилися з селянами, а й далі зберігали свою особистість і гоноровитість. Бо пам'ятали своє «немужицьке» походження.

Врятований

Бувальщина

Малюка ніхто не забирав з пологового, він кричав так, що вуха закладало. А одного разу замовк...

Буває таке. Відмовилися від дитини і, як на зло, ніхто не виявляв бажання всиновити. Малюка тимчасово визначили на вільне ліжечко. Але, як ви розумієте, його це не дуже влаштовувало, і він кричав так, що вуха закладало.

А одного разу замовк. І чергова медсестра злякалася, забігла подивитися, що сталося з ним, і чи не задихнувся, не дай Боже, від свого ж крику...

Вона побачила, що до дитини притискається великий сірий кіт, загальний улюбленець, який гладити себе не давав нікому і на руки категорично відмовлявся йти.

Так, зрозуміло, всі знали, що коту в відділенні робити нічого. Але спробуйте пояснити це коту та й всім, хто його підгодував. Так що, незважаючи на всі заборони і погрози, сірий кіт був ніби штатним психотерапевтом для працівників.

Медсестра спробувала зігнати пухнастого з ліжечка, але малюк вчепився в kota своїми ручками, і дико заверещав, коли їх спробували розлучити. Все відділення бігло дивитися на цю картину, і навіть суворий завідувач, страшно лаючись і обіцяючи всіх звільнити, підійшов і погладив сірого «татка».

Так вони і лежали разом. Кіт йшов ненадовго у своїх справах і перехопити, а малюк покірно чекав повернення новоспеченого татка.

А потім знайшлися бажуючі забрати немовля. Але, як виявилось, малюк не збирався йти без свого чотирилапого батька.

— Він же йому хвіст смочке! — обурювалися усиновителі.

— Ну, смочке... — погоджувалися сумно медсестри. — А що робити? Як забереши kota, так малий кричати починає і задихається.

Історія стала відомою за межами лікарні. І, крім персоналу, що приходив подивитися, сфотографувати і принести смачненьке пухнастому батькові, почали приходити інші пари.

Подружжя погоджувалися взяти обох — і kota, і малюка. Та кіт не хотів. Поки не з'явилася саме та пара...

Можете посміятися, але малюка не забрали до тих пір, поки кіт не виявив згоди піти на руки новим батькам.

Так їх удвох і забрали. Чоловік ніс на руках kota, а жінка — хлопчика. Кожен отримав те, що хотів. Кіт лапами обійняв чоловіка за шию і поклав йому голову на ліве плече.

Медсестри з подивом спостерігали цю картину.

Лайливий і грізний головлікар, що вийшов разом з усіма проваджати парочку, подивився на це і сказав:

— Хороші будуть батьки, точно вам це кажу. Я знаю. У мене п'ятеро таких пухнастих паршивців. Вже вони точно відчують, хто найкращий.

І раптом, збагнувши, що бовкнув зайве, насупився і став лаятися на усіх, бо не витрищатися треба, а працювати, чорт забирай.

Почув і переповів.

Хитрун

Мружить кіт зелені очі,
щойно сяде хтось за стіл:
— Няв! Мур-вав! Я їсти хочу!
Я не ї-ї-ї-ів, не ї-ї-ї-ів, не ї-ї-ї-ів!
Щиросерда господиня
кине хліба із сальцем.
Кіт вмостився на перині:
— Мур-вау? Оце і все?
— Що шкребеться опівночі?
Кіт очами тільки глип!
Бачить: миша сало точить,
інша зиркає на хліб.
Кіт за нею — миша в нірку,
друга зникла під столом.
— Мур-вау? — зітхає гірко.
«Хап» і «цоп» забув прийом.
І у засідці до ранку
просидів, бо він не ї-ї-ї-ів.
Миши вийшли по сніданок —
втрапили до назурів.
Здобич кіт відніс до Мури:
— Няв-миліша в світі ти!
Ось два сендвічі, дві шкури,
вісім лап і два хвости.
І прийшов до господині:
— Я не їв. Не ї-ї-ї-ів! Не ї-ї-ї-ів!
Це б мені сметанки нині
і гарячих голубців!

Ганна ЛЕНОК

(Продовження.
Початок у №1, 3 листопада 2020 р.)

Анна ГУМЕНЮК

Розповідь про те, як аутична дівчинка Софія та її мама проїхали на велосипедах половину України, про те, що вони побачили і пізнали, і як у похіді змінилися поведінка та світосприйняття Софії.

Присвячується батькам особливих дітей. А також людям, яким здається, що в їхньому житті є обмеження.

ЩЕ ОДНА ІСТОРІЯ
ЩЕ ОДНОГО ЖИТТЯ

Глава II

Отже ми виїхали 31 травня 2016 року, в останній день весни. Перший намір (почати весною) здійснили! Дорога почалася без пафосу і проваджань. Ми просто вийшли за хвіртку нашого двору, ведучи щільно нав'ючені велосипеди. Сусіди навіть не помітили, запитали тільки на третій день, куди ж це Соня з мамою поїли. Погода була сонячною, не дивлячись на прогнози сильних дощів, чому ми і відклали з дня на день нашу поїздку, — не хочеться ж ночувати в наметі під дощем! Та і їхати під дощем — теж.

Дорога була на подив легкою, тобто перший день шляху.

Позначилися три роки тренувань, підготовка і натхненний настрій. Говорять же, що все, чому б ти не навчився в житті, обов'язково знадобиться.

Так ось, ще не плануючи жодних подорожей, ми два роки каталися на значні відстані, навіть зробили торік, у жовтні (2015), переїзд з-під Києва до Потіївки (120 км). Хоча доїхали лише до Писківки (68 км).

Планували заночувати в наметі, не дивлячись на осінній холод, але нас зняв із траси схвильований тато. Залишилася відеозйомка тієї поїздки: я знімала відео на ходу з велосипеда, а Соня їхала по трасі.

У районі Бородянки вона тоді вигукнула захоплено: «Я ї-ї-ї-ду-у-у-у-у!»...

***

Найперший пункт — Потіївка, де ми перед дорогою запасли в господарському магазині ремкомплект для велосипедів: по одній запасній камері для мене і для Соні, викрутку, запасний насос і підшипник у каретку. «Сімейний» ключ, ніж, плоскогубці у нас уже були.

Знаки і збіги супроводжували усю дорогу.

Перший збіг. Перша ночівля в Житомирі трапилася у господині Маргарити (ім'я улюбленої подружки Соні в літньому таборі). Потім

лов'ї й інші пташки. Вивели дітей лелеки.

Репліки Софії в дорозі: «Мамо! А чому машини весь час кудись їдуть?!», «Мамо! А пам'ятаєш лижжі?»...

***

Дивувала і радувала поведінка Софії в дорозі. Розумниця! Вона беззаперечно слухалася команд: «Зупинися!», «Направо!», «Наліво!», «Почекай мене!». Треба розуміти, що я ж бо теж на дорозі, і є різні ситуації

стьобання (майже межі), ми злегка завагалися. Проте рухалися до лісу далі. Як часто буває, спочатку йдеш цілком найдженою дорогою, а вона раптом починає звукуватися і заростати чагарником, а потім і зовсім пропадає. І ти вже не знаєш, в якому напрямку поведуть тебе ледве помітні колії, що розходяться урізноміч.

У нашому ж випадку вийшло ще гірше. Дорога почала звукуватися і потопати в глибоких чорноземних ямах-калюжах. А берег

Ровером від Києва до Карпат

Взагалі, багато містики супроводжуватиме нас у дорозі, підтверджуючи істину: якщо твоя мета чиста і сильна, то все на світі сприятиме її досягненню!

Читаю тепер з усмішкою список речей, які ми узяли з собою. Розчулююся тому, що він мізерний. А ще радію, що все взяте дійсно знадобилося, і не було нічого зайвого, і ні в чому не було недостачі. Ну, справді — досвідчені пілігрими!

А далі буде приведений дорожній щоденник з коментарями за спогадами три роки потому. І який же він безцінний! Бо точно знала, що свіжі враження згаснуть швидко, залишаться лише фотографії і фрагментарні спогади...

ЩОДЕННИК МАНДРІВНИЦЬ

1-й день. 31 травня

Дубовик → Потіївка → Моделів → Горбулів → Корчівка → Головинце → Осники → Високе → Некраші → Олівка → Житомир; 55,6 км

Сьогодні ми почали дорогу з Дубовика, поліського села на Житомирщині, і врешті доїхали до Житомира.

другий знак. Адреса першої ночівлі: вулиця Миклухо-Макляя! Ну, чи не напуття мандрівникам! А третій знак: у селі Високому нас супроводжував хлопчик Вова 2005 року народження. Майже Сонин брат! І він розповів багато цікавого про своє село. Ще був і четвертий знак. Потрізна веселка, яка зустрічала нас у Житомирі наприкінці першого дня подорожі.

У Високому приглянулася архітектура старовинної будівлі лікарні. А також мальовничий острів серед великого ставу — справжня родзинка ландшафтного мистецтва! До речі, село дуже давнє, засноване в 1615 році! Раніше там жили чехи, розповів супутник Вова.

Кінець весни, напевно, найзворушливіший стан природи: все оповите синюватим серпанком, тремтячим і мерехтливим повітрям, і щедро розлитими усюди фарбами. Довкола — килими квітів: синіх, рожевих, жовтих. Квітнуть акація, люпин, маки, дзвіночки, ромашки, волошки, рожеві гвоздички, а в палисадниках — півонії, іриси, троянди! Краса і пахощі; і особливий вечірній зелений серпанок над водою, який робить природу чарівною і якоюсь аж дзвінкою. Співають со-

— можу відстати, ланцюг зіскочив, Соня вперед набагато відірвалася, машини, безпеки різного роду...

Так от, оклик «Почекай!» і слухняність — це дуже цінно, це не тренувальний проїзд біля будинку. Бо раптом відірветься і загубиться в невідомій місцевості?! Респект і спасибі їй.

Вона зрозуміла негласні умови гри: якщо мама відстала, Соня розвертається, їде назад і супроводжує мене. Якщо Соня відстала, то я супроводжую її. Склалися правила товариства.

Софійка свідомо уникала машин: якщо назустріч наближалася машина, спокійно переміщувалася на узбіччя на безпечну відстань, а якщо машина була позаду чи праворуч, то часом і зупинялася.

Одного разу (все це в перший день дороги) Соня здивувала тямом і наполегливістю.

Відстала. І кричить: «Ма-ма-а!». Кричу у відповідь: «Наздога-ня-ай!» Заминка. Не їде. Починаю дратуватися: знову намотувати круги на рівному місці! Волю витримати характер. Стою. Чекаю. Знову кричу. Не їду.

Але не їде і моє дівча! Доводиться повернутися. Вже готова в «праведному гніві» підігнати її, а тут... О, диво! Виявляється, відірвалася половина сумки-штанив на багажнику Сониного велосипеда. Вона її підняла і не їде, бо нікуди покласти. Отже розумничка моя! Могла і не помітити, могла і не зупинитися, проїхати, а так — врятувала ситуацію! А в цій сумці і блокнот, і одяг, й інші потрібні речі. Так пройшла перевірку в перший день дороги і наша амуниція (зашивали її потім на привалі), — купила ж я цю сумку-штани перед походом! «Професійна», — переконував продавець. Китайська, звичайно!

***

Передостанній відрізок дороги проклали не сільськими дорогами, а навпрошки через ліс. Автомобільного маршруту гугл-карта не давала, але видніється, і позначена на паперовій карті тоненька лісова доріжка. Ми ризикнули, оскільки і раніше досліджували подібні стежки. (Скрізь люди пройти можуть, протоптали ж її!).

Але результати нашого дослідження виявилися мало не плачевні. Звернувши з і так непомітної сільської доріжки на якусь польове

дуже високий і густо зарослий деревами. Так, що не вилізеши на нього і не обійдеш.

Коротко кажучи, десь на трьохсотому метрі вже і не знаєш: чи закінчиться скоро така ситуація, або ще погіршає, і чи не пора вийти назад, через уже пройдений ковбані, і надолужувати ще 10-15 кілометрів в об'їзд. І це на п'ятдесятому кілометрі першого дня дороги вже вкрай втомлені і обгорілі на сонечку мандрівники!

І ось він — екстрим — натуральний, неумисний. Проявляється в тому, що потрібно швидко прийняти рішення, причому на ходу, навіть сісти ніде, і тягнути по ямах навантажених і забруднених великих! Рішення прийняте: ми просуваємося далі. Перед рішучістю людей природа інколи відступає. Ліс став спокійнішим і сухішим, і ось ми виїжджаємо з нього в Олівку — брудні, з мокрими і заброханими штанинами й кедами, і такими ж велосипедами. Й це серед ясного дня. Перед самісіньким Житомиром.

— Звідки вони такі взялися?! — видавали погляди зустрічних.

Здивувала Софія. Неначе і не втомилася! Рвонула вперед з новими силами, і по всьому Житомиру я її тільки й наздоганяла.

***

У Житомирі дивовижний район приватного сектора «Видумка» (назва яка!) — на каскаді мальовничих озер на річці Крошенка, а поруч — затоплений Соколовський кар'єр; вода в ньому чомусь бірюзово-блакитного кольору, напевно, глина блакитна.

У цьому місці справжній будівельний бум; зводяться багаті котеджі, будинки з червоної, коричневої цегли, під черепицею, з різними формами дахів і терас, солідними парканами сірого, чорного, рожевого граніту.

Щоправда, з'ясувалося на місці ночівлі, що ми сильно обгоріли (руки, обличчя і декольте). Був прекрасний сонячний день, хоча всі прогнози обіцяли найсильніші грозові дощі. Мої молитви і прохання перетворили грозу на спійний дощик під яскравим сонцем, і то наприкінці дня, вже при в'їзді до Житомира. І потрізна веселка! РАЙДУГА! Вона освятила наш перший день.

(Закінчення на стор. 11)

(Закінчення. Початок на стор. 10)

***

Зупинилися на ночівлю біля саторію «Дениші». Після жаркої сонячної дороги поринули в тінистий прохолодний буковий (чи в'язовий?) ліс. Поставили намет. Їмо житомирські пиріжки, запиваємо томатним соком і йогуртом. На йогурті намальована дівчинка — полунічка на велосипеді з колесами з апельсинів. Наче моя Софійка!

Вечір.

Я пишу, а Софія досліджує околиці біля гранітних скель з гітарою, зображеною на табличці: знаком бардівської пісні. Ось вже пів на дев'яту, а вона пішла кудись далеко, іду її шукати.

У зелених чагарниках біля самісної води сидить моя дівчинка, немов Оленка з картини Васнецова — русява голівка набік, коса спустилася до річки. Сидить і хлюпає гілочкою, милується, мріє. Ретируюся тихенько, щоб не потривожити. Бо ціную моменти самотності, розмислу, заглиблення в себе.

боїться. Павуків насправді немає! Дратує навіть. Нормальним людям це інколи здається нісенітницями і маніпуляцією.

І ось: чорненька сутність сантиметрів 15-16 у діаметрі, вся з тисячі тоненьких ніжок, схожих на в'язальні гачки, швидко-швидко піднімається в «голови» ліжка, не наче лізе павутиною. Бачу чітко. Так от ви які, Сонині «павуки»? Виявляється, ви — не вигадка! Я з вами познайомилася. Та й не страшні. Потішні навіть. Чого ж вас Сонечка так боїться? Через пару секунд видіння розтануло...

***

Сьогодні вирішила прочистити і розкрутити свої чакри, і Сонині теж. Побачила, що Софійчина жовта чакра (чакра життєвої сили в сонячному сплетінні) набагато яскравіша, ніж моя. Тепер зрозуміло, чому вона значно менше за мене їсть, а енергії і витривалості у неї більше. Коли прочистила її блакитну чакру (творчості і голосу в районі горла), Соня заспівала — вперше у дорозі.

«Ішло дівча лучками, лучками, лучками, лучками!

Несла фартух з грушками, грушками, грушками, гру-уш-ка-ми!»

І так всю пісню Ніни Матвієнко з початку до кінця.

Чуднів. Дійсно дивне старовинне місто, чисте, затишне і самобутне. Здається, що живуть там без метушні і розмірено. Гарна спокійна ріка. Будуються красивий собор.

Соню вразили три величезні, роздобрі свині, що стояли у візку. Одна з них, найбільша, смішно ворухнула п'ятаком і нахабно рохкала. Софію все це дуже розвеселило.

До Чуднова доїхали на подив швидко, була всього 14-га. І, щоб не втрачати пів дня, я прийняла рішення їхати далі — в наступний наш пункт — місто Любар.

Чудне місто Чуднів, Любе місто Любар — всю дорогу вертілося у мене в голові.

***

Любар — теж привітне європейське провінційне місто. Чим далі на захід, тим більш відчутно дух самобутності кожного міста, поступово змінювалися стилі і мода будинків, деталей, будівельних матеріалів. Наприклад, у цих місцях просто ареал огорож і брам із сязючої оцинкованої жерсті, мереживних обрамлень до них. Кам'яні, викладені вигадливими візерунками паркани. Круглі отвори в них. Цікаво оку історика і архітектора, як поширюються і змінюються стилі, мода на форми і деталі оздоблення: варто кому-небудь утнути щось оригінальне (паркан, вежку, форму вікна), і ось вже вся околиця копіює вдалий елемент, іноді, шкода, спотворюючи початкові пропорції.

Так кругами розходяться оцинковані ворота, різьблені риниви, кладка «шашки» і бруківки. Помітні впливи польських, західноєвропейських мотивів. А також, безперечно, майстри і бригади грають свою роль (у історії архітектури це назвали б пафосно «школа»), пропонуючи і поширюючи свою роботу і виробу.

У Любар ми приїхали пізно увечері, приблизно о 20-й чи о пів на 21-шу, і дуже втомлені.

Сподіваючись, що це все ж місто, і в ньому є готель, ми бадьоро пройшли до самого центру, минувши цікаві і масштабні мости і розв'язки. Готелю в центрі не виявилось. У магазинчику нам порадили проїхати далі — до самого виїзду за місто, бо там є готель.

Ось ми вже тут. Готель новий, сучасний, блискучий, приватний. І ми — запитані, спитані, з велосипедами і поклажею, що були в бувальцях. Проте, вибору немає. Заходимо в рецепшн, і тут з'ясується, що номерів всього чотири, і всі вони зайняті. Але жаліслива адміністраторка, побачивши нашу ситуацію, починає продзвонювати свої контакти (багато хто увечері не відповідає), і ось: «Є робочий готель на маслобійному комбінаті, але потрібно повернутися назад і наліво за місто. І аж за 9 кілометрів звідси!» — говорить і співчутливо дивиться на нас співрозмовниці.

Чого вже там! Проїхали за сьогодні 70, то ще 9 для нас — дріб'язок! Ми, щиро вдячні (адже там нас вже напевно приймуть!), бадьоро повертаємося дорогою назад. Не пропустити б поворот і знайти маслобійний комбінат, бо сонце вже сідає.

***

В очікуванні наступного готелю, уявляючи ледь не бараки без претензій на чистоту, ми були просто вражені охайністю і доглянутістю території, сучасністю самого комбінату. І готель виявився прекрасним хостелом зі свіжим ремонтом, новими двоповерховими ліжками і близькою. А душ і сніданок навіть входили у вартість ночівлі! І всього 100 гривень з людини.

Нас привітно прийняли, поселили, поклопоталися і про наш двоколісний транспорт: дядечко-завгосп поночі відкривав сарайчик (здається, підстанцію) і замкнув наші ровери на ключ. Для молодих людей таке ставлення до клієнтів, можливо, вже звичне. А тих, хто родом і дитинством з радянських часів, все ще дивують такі турбота і сервіс. СПАСИБІ ВСІМ ЛЮДЯМ, ЩО ЗУСТРІЛИСЯ НАМ У ДОРОЗІ!

Відпочинок після душу в м'якому ліжечку — це вам не сон у наметі з комарами після спеки і пилу в дорозі!

Я так і планувала: ночувати в готелі через день, митися, міняти білизну, а між комфортними ночівлями в готелях — у наметі. Отже й економія, і романтика.

Сніданок мали в звичайній заводській їдальні. Не вишуканий, але ситний! Дякуючи перед від'їздом адміністраторці, запитала: «Це для гостей — 100 гривень, а свої робітники, напевно, безкоштовно або дешевше живуть?». І відповідь була: «Ні! Це для всіх так!». Як не радіти підприємствам, де все так гарно і цивілізовано!

Починався новий день на шляху нашого походу Україною.

(Продовження у наступному числі.)

блакитною ставків, і Соня довго із задоволенням (не відтягнути!) гойдалася на дитячій гойдалці. Новий район особняків, що будується в Житомирі, вразив нестандартною архітектурою і розкішшю будинків. Таки Україна будується!

2-й день. 1 червня

Житомир → Тернів → Перлявка → Корчак → Дениші; 25,6 км

Друга ночівля запланована в Денишах. Казкове місце, де над річкою в скелястих берегах — щось на кшталт туристичного кемпінгу: обладнані майданчики зі столами і лавами з колод. Тут десятиліттями збираються групи, студенти і школярі на фестивалі альпінізму й бардівської пісні. Відстань від Житомира невелика — всього близько 30 кілометрів. Але ми навмисне так вирішили: відпочити трохи від першого важкого дня подорожі, та і місце таке — пропустити його неможливо!

У перший день літа я викупалася в річці Тернів навпроти села Перлявка. Дуже широка, красива і тепла ріка. Тут біля траси завжди зупиняються машини, і люди купаються, відпочивають, навіть ловлять рибу — стихійне місце відпочинку автомобілістів.

Софія купатися не стала, побігла у воді по коліна, а потім знайшла десь коров'ячий бубонець із сердечком і довго ходила по пляжу і дзвонила ним.

У річці блищить «золото». То росипи крупинок слюди, напевно. Мабуть, так виглядають легендарні золотоносні річки?

Це теж одна з моїх цілей: приборкати свою материнську тривожність, дозволити своєму чаду переміститися на свій розсуд, змусити себе не бігати за нею і не опікати, як би це небезпечно не було. Згадую шлях і повчання Ганни Хворової, коли вона, хвилюючись до істерики, відпускала свого Андрія самого додому за квартал зі школи, а пізніше через все місто — в університет.

За декілька хвилин прибігає моя Соня з вигуками: «Соня! Ти — крута!», «Соня! Ти — крута!». Радіє, сміється. Ось так!

3-й день. 2 червня

Чудне місто Чуднів, любе місто Любар

Дениші → Рудня → Пошта → Висока Піч → Грем'яче → Карвинівка → Чумацький Табір → Дідківці → Дубище → Чуднів → Довбиші → Красносілка → Кутище → Юрівка → Новий Любар → Любар; 64,4 км

Сьогодні маршрут: Дениші — Чуднів.

Вийжджаємо з тінистого лісу на сонячну трасу. Погода сприяє нам. Все, про що просимо, збувається. Замітки — ізотеричні.

На першій ночівлі (у мансарді в Житомирі) мабуть, ми все-таки сильно втомилися, і сприйняття загострилося, перейшло на грань позамежного. Тому спросоння я побачила чітко Сониного «павука».

Мушу пояснити. Ні для кого не секрет, що аутичні діти повні незрозумілих нам страхів. Один із Сониних — «павуки». Кричить інколи,

Авторська колонка
Олександр БАРСУКА

Скарб

Бувальщина

В середині сімдесятих років минулого століття життя в польському селі було досить бідним. Правда, людям нарешті видали паспорти і навіть почали видавати в колгоспі невеличкі гроші замість трудовнів. Крім того, раз у рік селяни різали бичка і продавали м'ясо на базарі. Ще на базар возили продавати сушені гриби.

Сашко й сам стравився робити в сім'ю свій внесок. Він приносив з лісу гриби і сушив кору крушини.

Дітям видавали гроші на кіно, яке тоді коштувало 5 копійок на денний і 10 копійок на вечірній сеанс. Ще інколи — гроші на морозиво чи цукерки.

Одного дня Сашко вирішив, що йому час збирати гроші на щось серйозне. Інколи сидів мовчки і думав, що буде в майбутньому. І хлопець почав готуватися до цього невідомого майбутнього.

Краще всього було б знайти скарб, та й батько часто розповідав, як його шукати. Скарб мав знаходитися там, де зацвіте квітка папороті. Батько ніколи не бачив, як вона цвіте, але люди розповідали, що дуже гарно, і там має бути скарб. Шукати квітку було бажано на Івана Купала. Та в цей день не виходило, бо хлопці палили вогнища, що було важливіше, ніж скарб. Зі скарбом явно не складалося, і Сашко змінив тактику.

Він вирішив збирати гроші з тих кишенькових, що діставалися йому від батька та матері. Гарні гроші перепадали на Різдво від родичів, проте раз у рік. Сашко знайшов порожню коробочку від сірників і почав туди складати свої карбованці.

Справи йшли не швидко, тож хлопець вирішив знайти місце для сховку свого скарбу. Місце вибрав затишне в лобі хати під фундаментом. На той час там уже було майже два карбованці, і хлопець старанно ховав сірникову коробочку під фундамент.

Одного разу батько покликав Сашка. Біля фундаменту греблися кури і вигребли коробочку. Батько побачив і здогадався, чия це була справа. Віддав коробочку і сказав, щоб син ховав краще. Сашко настільки був вражений та розчарований, що більше вже ніколи не складав і не ховав скарб. Але так і не навчився збирати грошей.

Малин плаче за Василем

Дмитра був сумним цьогорік для Малина. У батьківську суботу, напередодні престольного свята, на батьківщину доправлено тіло кухаря 25-ї Української антарктичної експедиції, нашого земляка Василя Омеляновича, який у травні помер на станції «Академік Вернадський».

Вчора, у понеділок, 9 листопада, Василя Омеляновича поховали у Малині.

Василь Омелянович народився у 1985 році, після школи навчався на кухаря в Малинському профліцеї. Відтак отримав вищу галузеву освіту.

У професії молодий чоловік був взірцем, про нього не раз писали місцеві й загальноукраїнські ЗМІ. Він був учасником 16, 18, 20, 23 і 25 антарктичних експедицій.

Світла пам'ять землякові, щирі співчуття рідним.

БЕЗ КОТА ЖИТКА НЕ ТА

БОББІ І МИШКО

Є класичний вислів: безкінечно можна дивитися на вогонь, воду і гроші. Це першоджерело, автентичний варіант. Звідки прийшов? Та хто вже згадає!

У постмодерні є безліч варіацій на тему, коли дві перші насолоди споглядання — вогонь і вода — лишуються сталими, а от третю вписує кожен на свій розсуд і настрій: «як хтось працює», «як блондинка паркується», «як вдягають кайданки на корупціонера» тощо.

Боюся, що моя варіація дуже банальна. Проте кожен акцентується на своїх зацікавленнях. А для мене то — коти! Нявкальні, вовняні, ненажерливі, лагідні, підступні, самодостатні, ледачі, войовничі, артистичні і ще всякі!

Люблю дивитися на вогонь (і щоб поруч був кіт), на воду (і щоб на колінах сидів кіт) і на kota...

І головне: котів багато не буває. Тому мене не дратують пости з котами у соцмережах, фотографії відомих людей з котами, фільми з котами, романи з котами, смайлики з котами, міста з котами, листівки з котами, трикотаж із котами, життя з котами!

Однак коти можуть дратувати так само сильно, як і розчувувати. Але лишатися байдужими до котів неможливо.

Таким, як сама, котячим фанатам, дарую дві фотки з котами. А історії обох котів короткі й однаково повчальні. Це коти-притчі, якщо хочете. Коти-сюжети. Коти-гуру.

Перший — Боббі. Хитрун, жиртрест і актор.

Боббі.

Михась.

Знімаю капелюха перед його талантом (хоча і прикриваю ним рота, який регоче). Він приходить у ресторан з іграшковим мишеням, вдає голодного непритомного. Так він випрошує їстоники.

І таки отримує! Хоча не знає, що йому дають гостинця за бездоганне виконання ролі, а не тому, що насправді голодний.

А другий кіт Мишко — воїн, терпун і герой. Він із Северодонецька, що на Луганщині. Погорілець із Муратового.

Дім його згорів, бабуса, у якій він жив, перебуває у лікарні — їй і самій тепер ніде жити.

Михась — справжній боєць. Після пожежі він зник на 2 тижні, майже вмер (і

думали, що таки вмер!). А він вижив (як?) і приповз (як?) додому — обгорілий і ледь живий.

Виглядав як суцільна рана. І тільки котячому богові зрозуміло, де він взяв сили, щоб повернутися додому. Мабуть там, де коти позичають 9 життів.

Тривалий час бідаку лікували. Він героїчно переносив усі процедури, не кричав, не капризував. Хотів жити. Довіряв людям.

І, о так, я знімаю перед ним капелюха. Вже зі щирим розчуттям і співчуттям.

А ваш пухнастик має свою котячу історію «Не як всі»?

Котя КОТЕНКО.

Дерева на виріст

У дивовижній Японії в регіоні Кітаяма багато століть тому була винайдена дивовижна техніка вирубування кедрів: дайсугі.

Дерева підрізають так, щоб гілки відросли у вигляді довгих та прямих стовбурів. І кожен відрослий стовбур — повноцінне дерево.

Кожного разу можна зрізати «запасний» стовбур, що відріс, не знищуючи самого дерева.

Крім того, кедрі після застосування до них такої техніки зрізання, виглядають доволі екзотично, навіть елегантно.

Зараз попит на деревину знизився. А техніка лишилася — винятково для застосування її з декоративною метою.

А чули?

Як сповістило 31 жовтня Українське радіо, у Києві неможливо знайти українськомовні автошколи, спортивні клуби, а також учителів танців і логопедів з українською. Мабуть, пора створювати довідник «Українськомовне в російськомовному Києві».

Rom Zin.

ПРОДАЄТЬСЯ
НЕЖИТЛОВЕ ПРИМІЩЕННЯ
загальною площею 62 м кв
у Малині по вул. Толстого, 2-3.
Тел.: 050-382-63-96, 067-426-08-32.

РЕДАКЦІЯ ЗАПРОШУЄ
РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ
ТИЖНЕВІКА

Про умови та заохочення можна дізнатися детальніше в редакції або телефоном 067-87-688-13.

Малинський міський центр
дитячої та юнацької творчості
ЗАПРОШУЄ
з 11 по 18 листопада
ОНЛАЙН
ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС
"Родинні таланти"

До участі у фестивалі запрошуються діти шкільного віку до 15 років:

-секція «Багатодітна родина» (діти з багатодітних родин);

-секція «Товір у себе» (діти з інвалідністю);

-секція «Ти не один» (сироти та діти позбавлені

батьківського піклування, внутрішньо переміщені особи,

діти що перебувають в складних життєвих обставинах).

Детальні умови участі можна дізнатися в положенні
Фестивалю-конкурсу на нашій сторінці в Фейсбук

Прогноз погоди на тиждень (10.11-16.11)

ВІТРОРОК, 10 ЛИСТОПАДА				СЕРЕДА, 11 ЛИСТОПАДА				ЧЕТВЕР, 12 ЛИСТОПАДА				П'ЯТНИЦЯ, 13 ЛИСТОПАДА				СУБОТА, 14 ЛИСТОПАДА				НЕДІЛЯ, 15 ЛИСТОПАДА				ПОНЕДІЛОК, 16 ЛИСТОПАДА			
Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір	Ніч	Ранок	День	Вечір
+2°	0°	+8°	+4°	+3°	+4°	+6°	+1°	+1°	0°	+8°	+4°	+3°	+2°	+5°	+3°	+3°	+1°	+5°	+1°	+1°	0°	+3°	0°	0°	-1°	+3°	0°
Вранці небо у Малині буде ясным, і залишатиметься таким майже весь день, а ввечері його затягнуть хмари. Без опадів.				Ввечері на небі можливі прояснення, але протягом дня погода буде похмурою. Без опадів.				Ясна погода порадує нас вдень, але ненадовго, весь інший час небо буде вкрито хмарами. Без опадів.				У Малині сонце в цей день буде рідко з'являтися з-за хмар. Без опадів.				Хмарна погода буде триматися до самого вечора. Без опадів.				Хмарна погода буде триматися до самого вечора. Без опадів.				У Малині сонце в цей день буде рідко з'являтися з-за хмар. Без опадів.			
Сонце зійде о 7:09, заїде о 16:24				Сонце зійде о 7:11, заїде о 16:22				Сонце зійде о 7:12, заїде о 16:21				Сонце зійде о 7:14, заїде о 16:20				Сонце зійде о 7:16, заїде о 16:18				Сонце зійде о 7:17, заїде о 16:17				Сонце зійде о 7:19, заїде о 16:16			

ПЕРЕДПЛАТА

Тижневик «Форпост» можна передплатити в редакції і отримувати в редакції чи за адресою проживання або роботи.

Передплатувати можна з кожного наступного номера.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ:

один випуск/номер (отримувати у редакції) — 6 гривень;

послуга на місяць з 4 тижнів — 24 гривні;

послуга на місяць із 5 тижнів — 30 гривень.

З грудня 2020 року до кінця березня 2021 року діятиме безкоштовна кур'єрська доставка за вказаною у передплатному талоні адресою.

Вартість передплати для пенсіонерів, учнів/студентів та усіх пільгових категорій громадян — 5 гривень за випуск; місяць — 20 гривень, незалежно від кількості тижнів у ньому.

КАРТКА ПЕРЕДПЛАТНИКА № _____
тижневика «Форпост»

Прізвище, ім'я, по-батькові	
Передплата в редакції	
Передплата з кур'єрською доставкою	Адреса: _____
Термін передплати	

ВАРТІСТЬ РЕКЛАМИ

Рядкове оголошення для населення на кшталт «куплю-продам», «міняю», «віддам» тощо — 20 гривень.

Оголошення про втрачений документ — 40 гривень.

Оголошення на зразок «шукаю людину для догляду за...» чи «потрібен чоловік для допомоги по господарству...» — 30 гривень.

Блочна реклама, офіційні повідомлення й інформація (площа сторінки): 1 см кв. — 8 гривень.

Блочна реклама на 1-й сторінці: 1 см кв. — 12 гривень.

Вітання, подяка, поминання — 50 гривень.

Вітання, подяка на 1-й сторінці — 100 гривень.

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAH12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»
Редактор — Ірина КРИМСЬКА.

Газета виходить українською мовою один раз на тиждень — щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк.
Тираж — 700.
Зверстано Ковалевським К.А.
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної. 2-й поверх).
E-mail: garnoinea@gmail.com. Телефон: 063-842-42-36.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе. Думки авторів публікацій не обов'язково відображають точку зору редакції.